

การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการ
ยุทธโศภรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยม
ของกองทัพสหรัฐ ฯ

โดย

พันเอก ศักดา ศิริรัตน์
รองผู้บัญชาการ โรงเรียนทหารสรรพาวุธ
กรมสรรพาวุธทหารบก

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการชุดโยธาโครง
ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พ.อ.ศักดา ศิริรัตน์ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๕๗

การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการชุดโยธาโครงใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และหาแนวทางการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงที่เหมาะสมกับชุดโยธาโครงดังกล่าว โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์เนื้อหา การค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคพบว่า การส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการชุดโยธาโครงใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ พบว่า ปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งกำลังและซ่อมบำรุงชุดโยธาโครงดังกล่าว ที่มีต้นเหตุมาจากการที่กองทัพพบก มีชุดโยธาโครงในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก มีหลายแบบหลายชนิด และมีแหล่งที่มาจากหลายประเทศ ในขณะที่เรายังคงยึดถือและใช้แบบแผนการส่งกำลังแบบเดิม ซึ่งเป็นหลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ ประกอบกับงบประมาณในการดูแลรักษาชุดโยธาโครงของ กองทัพพบกในปัจจุบันลดน้อยลง การสะสมชิ้นส่วนซ่อมตามคลังแจกจ่ายต่างๆ ซึ่งมีหลายหน่วยทำให้ต้องมีการสะสมชิ้นส่วน ณ คลังแจกจ่ายจำนวนมาก โดยเฉพาะการวางระดับ PLL ขึ้นต้นให้หน่วยต่างๆ สะสมไว้สำหรับชุดโยธาโครง ทำให้การบริหารจัดการงานด้านการส่งกำลังและซ่อมบำรุงไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาหลักเกิดขึ้นจากงบประมาณที่ใช้ในการสะสมชิ้นส่วนซ่อมอยู่มากเกินไป เพื่อเป็นการลดการสะสมชิ้นส่วนซ่อมจึงได้เปลี่ยนระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงโดยที่หน่วยระดับคลังและหน่วยซ่อมบำรุงไม่จำเป็นต้องสะสมชิ้นส่วนซ่อมอีกต่อไป โดยใช้แนวทางในการแก้ปัญหาแบบ open end เป็นระบบการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณ และวงเงินขึ้นอยู่กับงบการชำระภายใต้งบประมาณที่ได้รับ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยกำหนดหรือแจ้งรายละเอียดในขั้นตอนของการจัดหาในรูปแบบของคณะกรรมการชุดต่างๆ โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบละกัสนกรองระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่แต่งตั้งขึ้น เพื่อแจ้งให้ผู้ประกอบการหรือประเทศผู้ผลิตว่าระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของ ทบ.ไทย มีลักษณะ การกำหนดในรายละเอียดอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิยม และระเบียบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่กองทัพพบกใช้อยู่ในปัจจุบัน

คำนำ

การศึกษาถึงปัญหาการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่
หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ เพื่อหาแนวทางการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงที่เหมาะสมกับยุทโธปกรณ์
ดังกล่าว นับมีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำแนวทางดังกล่าวไป
ใช้ในการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยทราบว่า เอกสารวิจัยยังมีประเด็นที่น่าสนใจและควรศึกษาเพิ่มเติม
หาก ผู้ที่สนใจได้อ่านเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้แล้ว เห็นว่าอาจมีประเด็นอื่นๆ ที่ควรศึกษาเพิ่มเติมผู้
ศึกษา วิจัยยินดีเป็นอย่างยิ่งและหวังว่าผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะในครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์
ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาในครั้งต่อไป

พ.อ.

(สักดา ศิริรัตน์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีการดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักการส่งกำลัง	๖
หลักการซ่อมบำรุง	๑๓
หลักการจัดหา	๑๖
หลักการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่ไม่ใช่หลักนิยม กองทัพอากาศ (OPEN END)	๑๕
การปฏิบัติทางการสนับสนุนของหน่วย	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หลักการบริหารงาน	๒๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๓
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	
วิธีการวิจัย	๓๕
ผู้ให้ข้อมูล	๓๕
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ	๔๐
การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ	๔๑
การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ	๔๑
วิเคราะห์ข้อมูล	๔๑
สรุป	๔๒
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย	๔๓
ปัญหาและอุปสรรคในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง	๔๓
แนวทางในการแก้ไขปัญหา	๔๖
บทที่ ๕ สรุป และ ข้อเสนอแนะ	
สรุป	๔๕
ข้อเสนอแนะ	๕๐
บรรณานุกรม	๕๒
ภาคผนวก	
ผนวก ก ผู้ให้สัมภาษณ์	๕๔
ผนวก ข แบบสอบถาม	๕๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๑

สารบัญตาราง

ตารางที่

๒-๑ โครงสร้างการซ่อมบำรุงของ ทบ. โดยสังเขป

หน้า

๑๕

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
๒-๑ วงรอบการส่งกำลัง	๘
๓-๑ ขั้นตอนในการจัดหาชุดโพรปอร์ชันมาใช้งาน	๔๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา กองทัพบกไทยได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากประเทศสหรัฐอเมริกาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องยุทโธปกรณ์ ตลอดจนหลักนิยามตามแผนของกองทัพสหรัฐฯ เช่น การจัดหน่วยการฝึก การปฏิบัติการยุทธ และที่สำคัญคือ การส่งกำลังบำรุง โดยในส่วนของ การส่งกำลังนั้น มีโครงการความช่วยเหลือทางทหาร เรียกว่า MAP (Military Assistance Programs) คือ การใช้ประโยชน์จากยุทโธปกรณ์ นั้น โดยไม่ต้องจ่ายเงิน แต่ใช้แล้วจะต้องคืนเจ้าของเดิม โดยการดำเนินการยึดถือตามหลักการและมาตรฐานของกองทัพสหรัฐฯ ตั้งแต่ขั้นการกำหนดความต้องการในการส่งกำลัง การซ่อมบำรุง อีกทั้ง ขั้นการจำหน่ายชิ้นส่วนซ่อมหรือยุทโธปกรณ์ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการดำเนินการดังกล่าวแทบไม่มีอุปสรรค สามารถดำเนินการสนับสนุนให้กับหน่วยใช้ได้อย่างรวดเร็วและทันกับเวลา

แต่เมื่อโครงการ MAP สิ้นสุดลงในปี ๒๕๑๘ กองทัพบกไทยต้องดำเนินการจัดซื้อยุทโธปกรณ์ ตลอดจนชิ้นส่วนต่างๆ จากประเทศสหรัฐฯ ด้วยงบประมาณของกองทัพเองด้วยวิธี FMS (Foreign Military Sales) ซึ่งประเทศสหรัฐฯ ถือว่าระบบ FMS เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือมิตรประเทศได้ด้วยระบบความมั่นคง (Security Assistance) และต่อมากองทัพบกไทยได้พิจารณาจัดซื้อยุทโธปกรณ์ จากประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากประเทศสหรัฐฯ เช่น อังกฤษ, เยอรมัน, สวีเดน, จีน และยูเครน เป็นต้น ทำให้ยุทโธปกรณ์มีความหลากหลายมากแบบมากรายการ

ต่อมาในปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลให้กองทัพบกไทยถูกปรับลดงบประมาณในด้านต่างๆ ลง โดยเฉพาะงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังเพื่อจัดซื้อยุทโธปกรณ์และชิ้นส่วนซ่อม แต่กองทัพบกดำเนินนโยบายโดยใช้หลักนิยามของกองทัพประเทศสหรัฐฯ นั้น ทำให้กองทัพบกไทยจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เพื่อจัดหายุทโธปกรณ์ ชิ้นส่วนซ่อม รวมถึงชิ้นส่วนซ่อมที่จะต้องวางระดับไว้กับหน่วยใช้ และหน่วยสนับสนุนที่กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจะไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย รวมถึงนโยบายของกองทัพบกไทยในปัจจุบัน °

° พันเอก พิชณต์ วัฒนชัย. “การปรับปรุงประสิทธิภาพ ระบบส่งกำลังบำรุง กรณีศึกษาการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภท ๒-๔ สายสรรพาวุธ” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล , วิทยาลัยกองทัพบก , (๒๕๕๗) หน้า ๒

ซึ่งในการเตรียมกำลังรบเพื่อป้องกันประเทศ ประเทศไทยไม่มีนโยบายการใช้กำลังในการรุกรานประเทศอื่น หรือการใช้กำลังในการปฏิบัติการภายนอกประเทศ คงมีกำลังไว้เพื่อป้องกันประเทศเป็นหลัก จากการประมาณสถานการณ์ปัจจุบันในอนาคตข้างหน้าคงจะไม่มีภัยคุกคาม ที่ทำให้ต้องใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ การใช้กำลังเป็นเพียงการป้องกัน และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งตามแนวชายแดนเท่านั้น ต้องใช้งบประมาณของกองทัพบกที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล ประกอบกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การพิจารณาจัดซื้อยุทโธปกรณ์จากกลุ่มประเทศอื่นๆ จึงเข้ามามีประจำการ มากขึ้น ในกองทัพบกไทย เช่น รถบ. ๒ ๑/๒ ตัน FTS จากประเทศญี่ปุ่น , ยานเกราะล้อยางตระกูล BTR และ รถถังหลัก OPLOT จากประเทศยูเครน ซึ่งกลุ่มประเทศดังกล่าว มีระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่ไม่ได้เดินตามแบบหลักนิยมของกองทัพสหรัฐ ซึ่งกองทัพบกไทยได้ยึดถือปฏิบัติมา ทำให้เกิดปัญหาความไม่พร้อมรบของกองทัพบกไทยในอนาคตได้ ทั้งในเรื่องการซ่อมบำรุง (การแบ่งชั้นการซ่อมบำรุง) การวางระดับชั้นส่วนซ่อม และที่สำคัญโดยเฉพาะความรู้และความชำนาญของช่างประจำหน่วยในการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยมุ่งหวังศึกษาเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการในการดำเนินการต่อการส่งกำลังและซ่อมบำรุงกับยุทโธปกรณ์ ดัง กล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่เหมาะสมกับยุทโธปกรณ์ในข้อ ๑

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ ที่จัดหามาใช้ประจำการในกองทัพบกไทยจากกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ยึดตามหลักนิยมการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงของกองทัพสหรัฐฯ

๑. ประชากร ได้แก่
 - ๑.๑ ผู้บังคับบัญชา (จก.สพ.ทบ. หรือ รอง จก.สพ.ทบ.) ที่กำหนดนโยบายในการจัดหา , หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ , หัวหน้าฝ่ายจัดหา , หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง
 - ๑.๒ เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดหาของหน่วย
 - ๑.๓ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่งกำลังและซ่อมบำรุง

๒. เนื้อหา ศึกษาเฉพาะขั้นตอนกรรมวิธีในการจัดหา , ขั้นตอนการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของประเทศสหรัฐฯ

๓. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ระหว่าง ๑ ม.ค. ๕๘ – ๓๐ มิ.ย. ๕๘

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๒. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาข้อมูล ๒ แหล่ง

๒.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interviewing) ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ และการสัมภาษณ์ แบบกลุ่ม (Group Interviewing) เจ้าหน้าที่ในการจัดหา , หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ , หัวหน้าฝ่ายจัดหา , หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง

๒.๑.๑ ผู้บังคับบัญชา (จก.สพ.ทบ. หรือ รอง จก.สพ.ทบ.) จำนวน ๑ นาย

๒.๑.๒ เจ้าหน้าที่ในการจัดหา , หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ , หัวหน้าฝ่ายจัดหา , หัวหน้าฝ่ายส่งกำลัง และซ่อมบำรุง จำนวนหน่วยละ ๑ นาย

๒.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Research) ที่ได้จากระเบียบคำสั่งผลการสัมมนาวิชาการของเหล่าทหารสรรพาวุธเอกสารรายงานทางหน่วยงานที่รับผิดชอบ และเอกสารทางวิชาการ

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๓.๑ ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหา และ การส่งกำลังและซ่อมบำรุง และทฤษฎีความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหาร

๓.๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ และ สร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย

๓.๓ ร่างแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง โดยมี ๓ ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป , ข้อมูลดำเนิน การจัดหาการส่งกำลัง และซ่อมบำรุง , ข้อมูลปัญหาข้อขัดข้องและข้อเสนอแนะ

๓.๔ นำเสนอแบบสัมภาษณ์ ทั้ง ๓ ตอน ให้ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงในด้านโครงสร้าง เนื้อหา ความเหมาะสม และความถูกต้องชัดเจนในการใช้ภาษา

๓.๕ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์และจัดพิมพ์แบบสอบถามให้เพียงพอกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๔.๑ ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ นัดเวลากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อบันทึกการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลกับผู้สอบถาม โดยตรง

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคกับการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

๒. ทำให้ทราบแนวทางหรือวิธีการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

๓. ผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดหลักการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

คำจำกัดความ

๑. การส่งกำลังบำรุง : การวางแผนการสนับสนุนงานต่างๆ ของการปฏิบัติการทหาร ซึ่งได้แก่ การออกแบและวิจัยพัฒนา การจัดหา การเก็บรักษา การเคลื่อนย้าย การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง การส่งกำลัง และการจัดการเกี่ยวกับยุทโธปกรณ์

๒. การส่งกำลัง : การปฏิบัติการในเรื่อง ความต้องการ การจัดหา การแจกจ่ายและการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว

๓. ความต้องการ : การกำหนดหรือการเสนอ หรือคำขอในเรื่องสิ่งอุปกรณ์ตามจำนวนและเวลาที่พึงไว้

๔. การแจกจ่าย : การรับ การเก็บรักษา การจ่าย และการขนส่งสิ่งอุปกรณ์

๕. การเก็บรักษา : การเตรียมพื้นที่ การนำสิ่งอุปกรณ์ เข้า-ออก การจัดเก็บหรือการวาง การระวังรักษาสิ่งอุปกรณ์ที่เก็บ รวมทั้งการปรนนิบัติบำรุง และการซ่อมบำรุงขณะเก็บและก่อนจ่ายด้วย

๖. การจัดหา : กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์๑. ยุทโธปกรณ์ : หมายถึง สิ่งอุปกรณ์ที่จัดประจำบุคคลหรือหน่วยตามที่กำหนดไว้ใน อจย.อสอ. หรือ ตามอัตราอื่นใด และหมายรวมถึง สป. ๔, สป. ในการพัฒนา และ สป. ในความรับผิดชอบของคลังสายยุทธบริการ เว้นเครื่องบิน

๗. การจำหน่าย : การตัดยอดสิ่งอุปกรณ์ ออกจากความรับผิดชอบ ของ ทบ. เนื่องจากสูญไป สิ้นเปลืองไป (สิ่งอุปกรณ์สิ้นเปลือง) ชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมคืนสภาพได้อย่างคุ้มค่า เสื่อมสภาพจนใช้งานไม่ได้ หรือสูญหาย เกินความต้องการ หรือเป็นของล้าสมัยไม่ใช้ราชการต่อไป

๘. สิ่งอุปกรณ์ : สิ่งของที่จำเป็นทั้งหมดสำหรับหน่วยทหาร รวมทั้งที่มีไว้การดำรงอยู่ และการปรนนิบัติของหน่วยทหารด้วย

๙. สิ่งอุปกรณ์สำคัญ : สิ่งอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการฝึกการรบราคาแพงยากต่อการจัดหา หรือการผลิต มีความต้องการไม่แน่นอน อาจจะขาดหรือเกิดอยู่เสมอในระบบการส่งกำลัง หรือเป็นรายการที่เกิดการวิกฤตในวัสดุขั้นมูลฐาน โดยกรมฝ่ายยุทธบริการเสนอบัญชีรายการให้กองทัพบก ประกาศเป็นสิ่งอุปกรณ์สำคัญ

๑๐. ชิ้นส่วนซ่อม : สิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หรือเป็นสิ่งอุปกรณ์ที่ได้ออกแบบไว้ให้ถอดแยกออกจากกันไม่ได้ เช่น ยางนอกรถยนต์ , ถ้ำกลิ้งปืน

๑๑. ชิ้นส่วนซ่อมตามอัตราพิกัด : ชิ้นส่วนซ่อมสำหรับการซ่อมบำรุงระดับหน่วย ซึ่งอนุมัติให้หน่วยใช้สะสมไว้ได้ตามบัญชีชิ้นส่วนตามอัตราพิกัด

๑๑. บัญชีชิ้นส่วนซ่อมตามอัตราพิกัด (บชอพ) : เอกสารแสดงรายการ และจำนวนชิ้นส่วนซ่อม ซึ่งอนุมัติให้หน่วยใช้สะสมไว้เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการซ่อมบำรุงระดับหน่วย

๑๒. บัญชีชิ้นส่วนซ่อมที่สะสม (บชส) : เอกสารแสดงรายการชิ้นส่วนซ่อมซึ่งต้องการให้หน่วยสนับสนุนโดยตรง และหน่วยสนับสนุนทั่วไป สะสมไว้เพื่อสนับสนุนหน่วยใช้และสนับสนุนในสายงานส่งกำลังบำรุง

๑๓. การซ่อมบำรุง : เป็นการซ่อมแซมหรือบำรุงเครื่องจักรหรือเครื่องมือ ที่หมดอายุการใช้งานหรือชำรุด แบ่งออกออกเป็น ๔ ประเภท ๕ ชั้น

- ๑ การซ่อมบำรุงระดับหน่วย
- ๒ การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง
- ๓ การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป
- ๔ การซ่อมบำรุงระดับคลัง

๑๔. หลักนิยม : การจัดการกำลังทหารในการมีส่วนร่วมในการทัพ ปฏิบัติการทางทหาร ยุทธการ และ ยุทธนาการต่าง ๆ โดยจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับทฤษฎี ประวัติศาสตร์ การทดลอง และการปฏิบัติ และมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์อีกด้วย

๑๕. หน่วยเบิก : หน่วยใช้ตั้งแต่ระดับกองพันหรือเทียบเท่าหรือกองร้อยอิสระขึ้นไป หรือหน่วยอิสระที่ ทบ. อนุมัติหรือหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังทุกระดับที่เบิกสิ่งอุปกรณ์ไปยังหน่วยจ่าย

๑๖. หน่วยจ่าย : หน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลัง ซึ่งทำหน้าที่จ่ายอุปกรณ์ให้แก่หน่วยเบิก

๑๗. คลังแจกจ่าย : คลังสายงาน คลังทั่วไป คลังกองบัญชาการช่วยรบ และคลังส่วนภูมิภาค ซึ่งดำเนินการสะสมและแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์ โดยปกติจะแบ่งเป็นหน่วยบัญชีคุมและคลังเก็บรักษา

๑๘. หน่วยใช้ : หน่วยที่ได้รับสิ่งอุปกรณ์ตามอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ , อัตราการจัดสิ่ง
อุปกรณ์ หรืออนุมัติอื่นใด ซึ่งได้รับจากสิ่งอุปกรณ์นั้น

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กล่าวทั่วไป

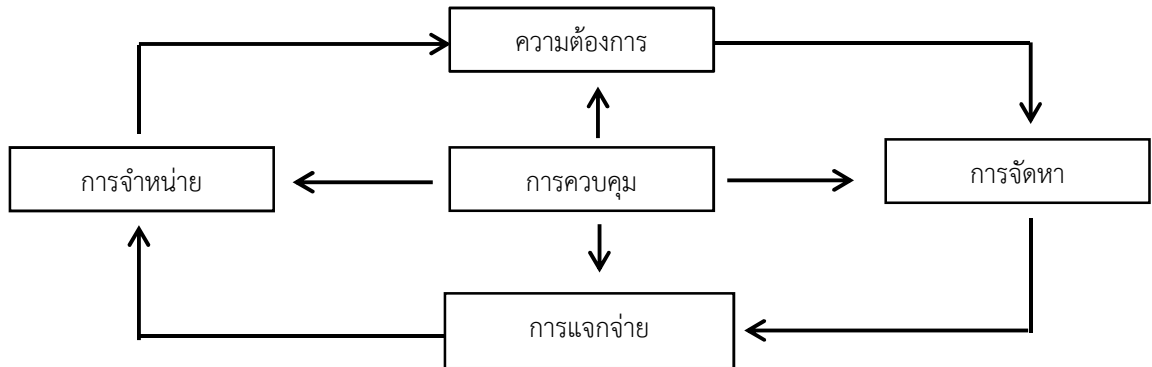
การส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ของกองทัพบกนั้นเป็นการปฏิบัติการทางทหารในส่วนหนึ่งของการส่งกำลังบำรุง ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผน และการปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยกับงานการช่วยรบ รวมทั้งกิจกรรมที่ปวงที่นอกเหนือไปจากการยุทธ โดยการปฏิบัติงานจะดำเนินการไปตามหลักการ ระเบียบ และ คำสั่งของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากยุทโธปกรณ์สายสรรพาวุธเป็นยุทโธปกรณ์ที่มีราคาสูง จัดหามาจากหลากหลายประเทศ มีมากมายหลายแบบหลายประเภทซึ่งในแต่ละแบบแต่ละประเภทมีหลักการ และ วิธีการส่งกำลัง และ ซ่อมบำรุงตามคุณลักษณะเฉพาะของยุทโธปกรณ์ ตามคู่มือการส่งกำลังและซ่อมบำรุงนั้นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมในการบริหารจัดการงานส่งกำลังบำรุงอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอขอบเขตของงานในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงโดยทั่วไปของกองทัพบก เพื่อให้ทราบกรอบแนวคิดในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของกองทัพบก และระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

การส่งกำลัง

การส่งกำลังเป็นการปฏิบัติในเรื่องความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย และ การจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนั้น หลักการ พันธกิจ และวงรอบของการส่งกำลังบำรุง จึงเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความพร้อมของการปฏิบัติการสนับสนุนด้าน ส่งกำลังบำรุง ซึ่งก็คือวงรอบของการส่งกำลังบำรุงวงรอบการส่งกำลัง โดยการปฏิบัติการต่อสิ่งอุปกรณ์ตามลำดับขั้นตอน คือ การกำหนดความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง และการจำหน่าย ซึ่งการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามวงรอบทั้ง ๕ งานนี้ จะต้องมีการควบคุมทุกขั้นตอนการปฏิบัติ¹

¹ วิชาการสรรพาวุธ // เรื่อง การดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุงระดับหน่วย (สถานที่พิมพ์ : รร.สพ.สพ.ทบ.ปี2535)// หน้า ๑-๑๙

แผนภาพที่ ๒-๑ วงรอบการส่งกำลัง

จากภาพวงรอบการส่งกำลังจะหมุนไปเป็นลำดับไม่มีการหมุนย้อนหลังกลับทางแต่
จะเริ่มต้น ณ จุดใดก็ได้

- * การควบคุมอยู่ตรงกลาง คือ ควบคุมทุกขั้นตอน
- * ความต้องการมักจะเป็นจุดเริ่มต้นของวงรอบการส่งกำลัง
- * ความต้องการจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความขาดแคลน
- * ความขาดแคลน หมายถึง ไม่มี หรือไม่เพียงพอ
- * เมื่อเกิดความขาดแคลนก็ต้องมีการกำหนดความต้องการ หรือ กำหนดความต้องการ
การเพื่อจัดหา
- * เมื่อจัดหาเสร็จแล้ว สป.ก็จะเข้าสู่ระบบ การแจกจ่าย
- * เมื่อ สป.เข้าไปอยู่ในครอบครองของหน่วยใช้ ก็จะต้องมีการชำระดี เสื่อมสภาพ

จึงต้องทำการซ่อมบำรุง

* เมื่อซ่อมไม่ได้ หรือไม่คุ้มค่าต้องทำการจำหน่ายตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิด
ความขาดแคลนขึ้นอีก หมุนเป็นวงรอบ เช่นนี้ตลอดไป

จากภาพวงรอบการส่งกำลัง (หรือวงจรชีวิตของสิ่งอุปกรณ์) จะหมุนไปเป็นลำดับจาก
ความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง การจำหน่าย ไม่มีการหมุนย้อนกลับทาง
ส่วนการควบคุมนั้นอยู่ตรงกลาง คือ ควบคุมทุกขั้นตอนของวงรอบ วงรอบการส่งกำลังดังกล่าว จะ
เริ่มต้น ณ จุดใดก็ได้ แต่โดยธรรมดาแล้วความต้องการ มักจะเป็นจุดเริ่มต้นของการส่งกำลัง ความ
ต้องการจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความขาดแคลนความขาดแคลนในที่นี้ หมายถึง ไม่มีหรือไม่พอ เมื่อ
เกิดความขาดแคลนก็ต้องมีการกำหนดความต้องการ หรือ กำหนดความต้องการเพื่อการจัดหา
เมื่อจัดหาเสร็จแล้วสิ่งอุปกรณ์ก็จะเข้าสู่ระบบการแจกจ่าย คำว่า “การแจกจ่าย” หมายถึง การรับ
เก็บรักษา การจ่าย และการขนส่งอุปกรณ์ หลังจากการจัดหาจะมีการรับสิ่งอุปกรณ์เข้ามาเก็บรักษา
ในคลังแล้วก็จ่ายให้แก่หน่วยใช้ การที่สิ่งอุปกรณ์จะไปถึงหน่วยใช้ได้ ก็จะต้องมีการขนส่งสิ่ง

อุปกรณ์ เมื่อสิ่งอุปกรณ์เข้าไปอยู่ในครอบครองของหน่วยใช้ ก็จะต้องมีการซ่อมบำรุง ความหมายของ คำว่า “ การซ่อมบำรุง” นั้นมีความหมายเป็นสองนัย กล่าวคือ นัยแรก เป็นการ ปรนนิบัติบำรุงสิ่งอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ไม่ชำรุด นัยที่สอง เมื่ออุปกรณ์ชำรุดก็ต้องทำให้ กลับคืนสู่สภาพที่ใช้การได้ ถ้าทำให้คืนสู่สภาพเดิมไม่ได้ ก็ต้องขจัดออกไปจากระบบการส่งกำลัง นั่นคือการจำหน่าย เมื่อมีการจำหน่ายก็จะทำให้เกิดความขาดแคลนขึ้นอีกหมุนเป็นวงรอบ เช่นนี้ตลอดไป

วงรอบการส่งกำลัง

๑. ความต้องการ หมายถึง การกำหนดหรือเสนอหรือคำขอในเรื่องสิ่งอุปกรณ์ตามจำนวนและในเวลาที่ต้องการไว้ หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งความต้องการนี้แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ ความต้องการขั้นต้น ความต้องการทดแทน ความต้องการเพื่อรักษาระดับส่งกำลัง และ ความต้องการตามโครงการ

๑.๑ ความต้องการขั้นต้น ได้แก่ ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่ทหารหรือหน่วยต้องการ

มีไว้เพื่อปฏิบัติการกิจของตน ซึ่งสิ่งอุปกรณ์นั้น ๆ ยังไม่เคยได้รับมาก่อน และ เป็นความต้องการสิ่งอุปกรณ์

๑.๒ ความต้องการทดแทน ได้แก่ ความต้องการเพื่อทดแทนสิ่งอุปกรณ์ที่หน่วยใช้เคยได้รับ มาแล้ว และมีความต้องการสิ่งอุปกรณ์

๑.๓ ความต้องการเพื่อรักษาระดับส่งกำลัง ได้แก่ ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่หน่วยส่งกำลัง ต้องการเพิ่มเติมให้เต็มระดับส่งกำลัง

๑.๔ ความต้องการตามโครงการ หมายถึง ความต้องการสิ่งอุปกรณ์ที่นอกเหนือไปจากความต้องการตามปกติเพื่อสนับสนุน โครงการหรือการปฏิบัติการพิเศษตามแผนและวัตถุประสงค์ของ กองทัพบก เช่น สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๔ โครงการจัดตั้งหน่วยใหม่ และโครงการระดมสรรพกำลัง เป็นต้น

๒. การจัดหา คือ กรรมวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการต่าง ๆ ในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมาย งานของการจัดหา ในการดำเนินกรรมวิธีเพื่อให้ได้มา ซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการ มีงานที่ เกี่ยวข้องดังนี้

๒.๑ การกำหนดแบบสิ่งอุปกรณ์

๒.๒ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์

๒.๓ การกำหนดมาตรฐานสิ่งอุปกรณ์

๒.๔ การกำหนดราคากลาง

- ๒.๕ การกำหนดแบบสัญญา
- ๒.๖ การทำสัญญา
- ๒.๗ เงื่อนไขเกี่ยวกับการสงวนสิทธิต่าง ๆ
- ๒.๘ การปฏิบัติตามสัญญา
- ๒.๙ การแก้ไขตามสัญญา
- ๒.๑๐ การตรวจรับสิ่งอุปกรณ์
- ๒.๑๑ ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
- ๒.๑๒ ข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา

แหล่งทรัพยากรในการจัดหา ได้แก่

- ๑. ภายในยุทธบริเวณ
- ๒. เขตภายใน
- ๓. จากยุทธบริเวณอื่น ๆ
- ๔. จากพันธมิตร

ทางได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการภายในยุทธบริเวณจะสามารถกระทำได้โดยการจัดหาในท้องถิ่น การซ่อมคืนสภาพ/การเก็บซ่อม และจากยุทธโศปกรณ์ที่ขีดยึดได้ ทางที่ได้มาสิ่งอุปกรณ์และบริการของ ทบ. ไทย

- ๑. การจัดหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก) การซื้อหรือการจ้าง กระทำได้ ๕ วิธี คือ วิธีตกลงราคา วิธีการสอบราคา วิธีการประกวดราคา วิธีพิเศษ และวิธีกรณีพิเศษ ข) การแลกเปลี่ยน ค) การเช่า ง) การจัดทำเอง
- ๒. การเกณฑ์ โดยปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการ พ.ศ.๒๕๓๐
- ๓. การขีดยึด โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
- ๔. การบริจาค
- ๕. การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- ๖. การจ้างและซื้อสำหรับงานวิจัยและพัฒนา และผลิตอาวุธ โดยวิธีการพิเศษ
- ๗. การจัดซื้อด้วยงบเงินกู้
- ๘. การจัดซื้อด้วยระบบ FMS.
- ๙. การจัดซื้อจากต่างประเทศในระบบรัฐต่อรัฐ
- ๑๐. การเบิก การยืม และการโอน

๓. การแจกจ่าย หมายถึง การรับ การเก็บรักษา การจ่าย และการขนส่งสิ่งอุปกรณ์หรือ การแจกจ่าย คือ การดำเนินการวิธีต่อสิ่งอุปกรณ์ที่ได้รับมาจนกระทั่งถึงมือ ผู้ใช้ หรือหน่วยใช้ หลักมูลฐานของการแจกจ่าย

๓.๑ ระบบการแจกจ่ายต้องอ่อนตัวได้ ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

๓.๒ สิ่งอุปกรณ์ต้องมีอยู่ในความครอบครองอย่างเพียงพอที่จะทดแทนการใช้ สิ้นเปลืองในแต่ละวัน ก่อนที่จะปฏิบัติราชการในวันต่อไป

๓.๓ สิ่งอุปกรณ์ควรจะต้องจัดวางไว้ ณ ตำบลซึ่งจะลดความล่าช้าลงได้เมื่อเผชิญ กับ ความต้องการที่จะแจกจ่าย

๓.๔ ระบบการแจกจ่ายต้องทำให้การใช้การขนส่งที่มีอยู่บังเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด และ จะต้องขจัดการขนส่งอันไม่จำเป็น และการยกขนซ้ำให้หมดสิ้นไป

๓.๕ หน่วยแต่ละระดับควรมีสิ่งอุปกรณ์จ่ายถึงหน่วย

กรรมวิธีการแจกจ่าย สป. โดยให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยจ่ายนำ สป. ขนส่งไปแจกจ่ายให้ หน่วยใช้ถึงที่ตั้งหน่วยของหน่วยใช้นั้นๆ หรืออาจจ่ายถึงผู้ใช้โดยตรงก็ได้ วิธีแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์ เพื่อให้สิ่งอุปกรณ์ถึงมือผู้ใช้หรือหน่วยใช้ ทั้งในยามปกติและยามสงครามจึงได้แบ่ง วิธีการแจกจ่าย ออกเป็น ๒ วิธี คือ

๓.๕.๑ การแจกจ่าย ณ ตำบลส่งกำลัง เป็นกรรมวิธีการแจกจ่าย สป. ของ หน่วยจ่ายโดยให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยใช้ นำยานพาหนะไปรับ สป. จากหน่วยจ่าย ณ ตำบลส่งกำลัง หรือตำบลจ่าย ที่ให้ การสนับสนุน

๓.๕.๒ การแจกจ่าย ณ ที่ตั้งหน่วย (หรือจ่ายถึงหน่วย) เป็นกรรมวิธีการแจกจ่าย สป. โดยเจ้าหน้าที่หน่วยจ่ายนำ สป. ขนส่งไปแจกจ่ายให้หน่วยใช้ถึงที่ตั้งหน่วย ของหน่วยใช้นั้น ๆ หรืออาจจ่าย ถึงผู้ใช้โดยตรงก็ได้

๔. การเก็บรักษา คือ การดำเนินการวิธีต่อสิ่งอุปกรณ์หลังจากรับ สป. เข้ามาสู่ระบบ จนถึง สป. ได้ถูกแจกจ่ายออกไป ซึ่งการดำเนินการจัดการดังกล่าวมีงานที่จะต้องดำเนินงาน คือ การ แยก สป. เป็นประเภทการเก็บไว้ ณ ตำบลที่กำหนด รวมทั้งการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยใน การเก็บรักษาสิ่งอุปกรณ์ด้วย การเก็บรักษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัย ๓ ประการคือ สถานที่ กำลัง คน และ เครื่องยกขนหรือเครื่องทุ่นแรง ซึ่งในยามสงครามปัจจัยทั้ง ๓ นี้ หาไม่ได้ง่ายนัก วัตถุประสงค์ของการเก็บรักษา ก็คือ เก็บและป้องกันสิ่งอุปกรณ์ที่ได้รับเข้ามาจนกว่าจะถึงเวลาที่ ต้องการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการระวังรักษาส่งอุปกรณ์เป็นอย่างดีและในเมื่อต้องการ ใช้ก็จะต้องมีจำนวนเพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ จะต้องวางแผนการเก็บรักษาสิ่ง อุปกรณ์ที่ได้รับอยู่เสมอ จะต้องใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕. การจำหน่าย หมายถึง การตัดยอดสิ่งอุปกรณ์ออกไปจากความรับผิดชอบเนื่องจาก สูญไป, สิ้นเปลือง(สป.สิ้นเปลือง)ชำรุดเสียหายจนไม่สามารถซ่อมคืนสภาพได้อย่างคุ้มค่า เสื่อมสภาพ จนใช้การไม่ได้ สูญหาย ตาย เกินความต้องการ หรือล้าสมัยไม่ใช้ราชการต่อไป สาเหตุของการจำหน่าย

๑) ชำรุดตามสภาพ ๒) ชำรุดเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ ๓) ชำรุดเสียหายจากการกระทำของบุคคล ก) จากการกระทำของข้าศึก ข) จากอุบัติเหตุ ค) จากการบกพร่องหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่

๖. การควบคุมระบบการส่งกำลัง ระบบนี้รวมถึง การกำหนดความต้องการ การรับการรักษา การจัดส่ง การแจกจ่าย การแบ่งมอบ การทำเครื่องหมาย และการทำบัญชี

๖.๑ การควบคุมทางการส่งกำลัง เป็นวิธีการที่มีระเบียบสำหรับการรักษาคุณที่เป็นไปได้ระหว่างการส่งกำลังกับความต้องการสิ่งอุปกรณ์ทั้งหมด เพื่อจัดให้มีสิ่งอุปกรณ์ที่ต้องการ ได้ทันเวลา ป้องกันการสะสมสิ่งอุปกรณ์ไว้จนเกินอัตรา และ พิจารณากำหนดปริมาณสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่เพื่อการแจกจ่ายใหม่หรือจำหน่ายไป ระบบนี้ต้องการข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับ สถานภาพของการส่งกำลังและความต้องการสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งต้องทำให้ทันสมัยเสมอ และต้องทำแบบรวมการ ส่วนประกอบหลัก ระบบการควบคุมการส่งกำลัง ได้แก่

๖.๑.๑ นโยบายการส่งกำลังของหน่วย

๖.๑.๒ บันทึกการควบคุมทางบัญชี และรายงานการส่งกำลัง

๖.๑.๓ การคาดคะเนความต้องการทางการส่งกำลัง และสิ่งอุปกรณ์ที่มีอยู่

๖.๑.๔ ข้อมูลจากสถานภาพการส่งกำลังในอัตราปัจจุบัน และอนาคตของ สป.

แต่ละรายการ

๖.๑.๕ ระบบกรรมวิธีข้อมูลอัตโนมัติ ซึ่งมีขีดความสามารถเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานส่งกำลัง

๖.๒ การควบคุมทางบัญชี คือ กรรมวิธีการรักษาข้อมูลต่าง ๆ ของปริมาณที่มีอยู่ และ สภาพของสิ่งอุปกรณ์และยุทธโศปกรณ์ที่ค้างรับ คงคลัง และค้างจ่าย ความมุ่งหมายของการควบคุม ทางบัญชี ก็คือ การกำหนดปริมาณของสิ่งอุปกรณ์และยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ และ/หรือ มีความต้องการเพื่อการแจกจ่าย และ เพื่อความสะดวกในการจัดงานแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์ ระบบควบคุมทางบัญชี หมายถึง วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้

๖.๒.๑ การเบิกใช้มูลฐานตามระยะเวลา

๖.๒.๒ การค้นหาและรายงานสิ่งอุปกรณ์ที่ขาดแคลนและเกินระดับการสะสม

๖.๒.๓ การทราบที่อยู่ของการรายงานสิ่งอุปกรณ์ ที่เหลือใช้ และล้าสมัยที่

ใช้การไม่ได้และที่ซ่อมแก้ไขไม่ได้ ประสิทธิภาพของการควบคุมทางบัญชีขึ้นอยู่กับ การบันทึกและ การตรวจสอบเอกสาร ควบคุมทางบัญชีอย่างรวดเร็วและถูกต้อง การตรวจช่วยเหลือ และการแนะนำ ชี้แจง ตลอดทั่วทั้งหน่วยกองบัญชาการ รวมทั้งการใช้วิทยาการแผนใหม่เข้าช่วย ก็จะทำให้ผู้จัดงาน สามารถ ควบคุมสิ่งอุปสรรคที่เพิ่ม มากขึ้นตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉ) การประหยัดการส่ง กำลัง การประหยัดการส่งกำลัง เป็นความรับผิดชอบของ ผบ.หน่วยทุกระดับ และ มีความสำคัญมากที่สุด ในเขตหน้า ซึ่งทหารทุกคนจะต้องได้รับการปลูกฝังนิสัยในเรื่องพื้นฐานทางการปรนนิบัติบำรุง และรักษายุทธโปกรณ์ต่างๆ ในความรับผิดชอบของตน และของหน่วยให้สามารถใช้การได้ ตลอดจนการลดอเมริกา การเก็บ การซ่อมบำรุง และการใช้อย่างประหยัด

การซ่อมบำรุง²

การซ่อมบำรุง หมายถึง การกระทำใด ที่มุ่งหมายที่จะรักษายุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ใน สภาพที่ใช้การได้ หรือมุ่งหมายที่จะทำให้ยุทธโปกรณ์ที่ชำรุดกลับคืนมาอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และ ให้อายุรวมถึงการตรวจสภาพ การทดสอบ การบริการ การซ่อมแก้ไขการซ่อมใหญ่ การซ่อมสร้าง การตัดแปลงและการซ่อมคืนสภาพ

การซ่อมบำรุงต้องปฏิบัติตาม คู่มือที่กรมฝ่ายยุทธบริการ หรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษ ที่ รับผิดชอบได้จัดพิมพ์ขึ้น หรือจัดหามาแจกจ่าย โดยให้ทำการซ่อมบำรุงได้ไม่เกินที่กำหนดไว้และ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการยุทธ์

หลักการซ่อมบำรุง³

โครงสร้างการซ่อมบำรุงของ ทบ. (Army Maintenance Structure)

วัตถุประสงค์สำคัญในการจัดหน่วยซ่อมบำรุง คือ เพื่อสนับสนุนยุทธโปกรณ์ของ หน่วยในสนาม ซึ่งการสนับสนุนจะต้องมีความอ่อนตัวพอที่จะสนองความต้องการในลักษณะต่าง ๆ ได้ และเพื่อสามารถควบคุมและประสานงานที่จำเป็นได้ การที่จะให้บรรลุความต้องการดังกล่าว จึงต้องปฏิบัติด้วยการใช้ประเภทการซ่อมบำรุง ๔ ประเภท ได้แก่ ประเภทการซ่อมบำรุงระดับ หน่วย , ประเภทการซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง , ประเภทการซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป และ ประเภทการซ่อมบำรุงระดับคลัง สำหรับการซ่อมบำรุงระดับหน่วย ได้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่

² Hand book 77-1 Preventive Maintenance for Equipment , Directorate for international logistice , USADCI APO Sanfrancisco 96343 ,1969

³ Hand book 77-2 Organnizational Manager' Handbook on maintenance and inspection , international logistice Directorate , DCSLOG APO Sanfrancisco 96558 ,1970

ผู้ใช้อุทโธปกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติและส่วนที่ช่างของหน่วยเป็นผู้ปฏิบัติ โครงสร้างการซ่อมบำรุงของ ทบ. โดยสังเขป คู่มือครั้งที่ ๒-๑

๑. การซ่อมบำรุงระดับหน่วย เป็นการซ่อมบำรุงที่ปฏิบัติในหน่วยที่มีชุดโธปกรณ์ อยู่ในครอบครอง โดยทั่วไปจะจำกัดเพียงงานปรนนิบัติบำรุงที่ผู้ใช้อุทโธปกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติ และงานซ่อมแก้ไขเล็กน้อย (ตามผังแบ่งมอบขั้นตอนการซ่อมบำรุง - MAC) ที่ช่างหรือเจ้าหน้าที่เทคนิคของหน่วยเป็นผู้ปฏิบัติ

๒. การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง เป็นการซ่อมบำรุงที่ปฏิบัติโดยหน่วยที่มีหน้าที่สนับสนุนโดยตรงต่อหน่วยใช้ (หน่วยตาม อจย. หรือ อจก.) การซ่อมแก้ไขในการซ่อมบำรุงประเภทนี้ ได้แก่ งานที่เกินขีดความสามารถของช่างประจำหน่วยและจำกัดเพียงการซ่อมบำรุงชุดโธปกรณ์ครบชุดส่วน ประกอบและชุดประกอบ ตามหลักของการซ่อมแล้วส่งคืนผู้ใช้ หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรงอาจเป็นหน่วยเคลื่อนที่หรือหน่วยกึ่งประจำที่ สุดแต่ภารกิจในการสนับสนุนเป็นอย่างไร

๓. การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป เป็นการซ่อมบำรุงที่ปฏิบัติโดยหน่วยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานส่งกำลังในแต่ละพื้นที่ การซ่อมบำรุงประเภทนี้จะทำการซ่อมใหญ่ชุดโธปกรณ์ที่สำคัญในความควบคุมของแม่ทัพน้อย เพื่อให้หน่วยมีชุดโธปกรณ์พร้อมรบ หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไปจะซ่อมแก้ไข หรือซ่อมใหญ่ชุดโธปกรณ์ตามมาตรฐานการซ่อมของแต่ละชนิด เพื่อให้มีสภาพพร้อมที่จะจ่ายไปใช้ได้ตามความต้องการทางด้านส่งกำลังในพื้นที่ที่รับการสนับสนุน เมื่อจำเป็นการซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไปอาจทำการซ่อมให้กับชุดโธปกรณ์ที่เกินขีดความสามารถหรือขอบเขตของหน่วยสนับสนุนโดยตรง

๔. การซ่อมบำรุงระดับคลัง โดยปกติจะมอบให้หน่วยอุตสาหกรรมของ ทบ. หรือ ผู้รับเหมาบริษัทพลเรือนเป็นผู้ปฏิบัติการซ่อมบำรุงประเภทนี้ จะช่วยสนองความต้องการทางด้านชุดโธปกรณ์ของ ทบ. โดยการซ่อมใหญ่หรือซ่อมสร้างชุดโธปกรณ์ที่ชำรุดใช้งานไม่ได้ที่เกินขีดความสามารถของหน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป การซ่อมบำรุงระดับคลังอาจปฏิบัติในโพ้นทะเลในเวลาสงคราม เมื่อมีความจำเป็นและเมื่อเป็นไปได้ (เมื่อได้รับอนุมัติ จาก ทบ.) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติทางทหารโดย ทั่วไป หรือสำหรับสายยุทธบริการใด ๆ ตามที่ต้องการ โดยปกติโรงงานซ่อมระดับคลังจะซ่อมแล้วส่งไปเก็บเข้าคลัง เพื่อจ่ายให้แก่หน่วยใช้ต่อไป ⁴

⁴ วิชาการการสรรพาวุธ // เรื่อง หลักการซ่อมบำรุง (สถานที่พิมพ์ : รร.สพ.สพ.ทบ.,ปี2535)// หน้า๑-๒๐

ตารางที่ ๒-๑ โครงสร้างการซ่อมบำรุงของ ทบ. โดยสังเขป

ประเภทการซ่อมบำรุง	ขอบเขตของงาน
<p><u>การซ่อมบำรุงระดับหน่วย</u></p> <p>ใครทำ : หน่วยใช้</p> <p>ทำอะไร : ตรวจ , ทำความสะอาด บริการอัดฉีด, ป้องกัน, หล่อลื่น ปรับและเปลี่ยนชิ้นส่วนที่ไม่สำคัญ เช่น หัวเทียนหรือหลอดวิทยุ</p>	<p>งานที่ปฏิบัติโดยผู้ใช้สิ่งอุปกรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่หรือพลประจำที่ใช้สิ่งอุปกรณ์ - เป็นหัวใจของการปรนนิบัติบำรุง และเป็นส่วนสำคัญในระบบซ่อมบำรุงของ ทบ. ทั้งระบบ - จะต้องเป็นระเบียบและเป็นระบบ - เมื่อปรากฏว่าจะมีสิ่งผิดปกติ ผู้ใช้สิ่งอุปกรณ์จะต้องแจ้งช่างประจำหน่วยงานที่ปฏิบัติโดยช่างประจำหน่วย - เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญบ้าง และต้องปฏิบัติโดยช่างประจำหน่วยที่ได้รับการฝึกมาแล้ว - ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องทดสอบ และชิ้นส่วนซ่อม - เป็นงานที่เกี่ยวกับการทดสอบ และพิจารณาสิ่งที่ชำรุดเปลี่ยนชิ้นส่วนและชุดประกอบย่อยที่ไม่ค่อยสำคัญนักและทำการตรวจ และทำการหล่อลื่นตามระยะเวลา ซึ่งเป็นครั้งที่สองที่สำคัญของการปรนนิบัติบำรุง - ช่างแต่ละคนจะใช้วิธีปรนนิบัติบำรุงเช่นเดียวกับผู้ใช้สิ่งอุปกรณ์ปฏิบัติ

<p><u>การซ่อมบำรุงระดับสนับสนุนโดยตรง</u></p> <p>ใครทำ : - หน่วยซ่อมบำรุงที่สนับสนุน โดยตรง ต่อหน่วยใช้</p> <p>ทำอะไร : - การซ่อมแก้และเปลี่ยนชิ้น ชิ้นส่วนที่ชำรุด</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิ่งอุปกรณ์ที่ซ่อมแล้วจะส่งคืนหน่วย ใช้ - ส่งกำลังชิ้นส่วนซ่อมให้หน่วยใช้ด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญ และ เครื่องมือพิเศษมากขึ้น - ปฏิบัติโดยหน่วยซ่อมบำรุงที่ได้รับการฝึกหรือ โดยเจ้าหน้าที่ซ่อมเคลื่อนที่ในการสนับสนุนโดยตรง ต่อหน่วยใช้ - เป็นการซ่อมและเปลี่ยนชุดประกอบย่อย และ ชุดประกอบ
<p><u>การซ่อมบำรุงระดับสนับสนุนทั่วไป</u></p> <p>ใครทำ : - หน่วยซ่อมบำรุงที่สนับสนุน ทั่วไปต่อหน่วยใช้</p> <p>ทำอะไร : - การซ่อมแก้และเปลี่ยนชิ้นส่วน ที่ชำรุดที่เกินขอบเขตของการ สนับสนุนโดยตรง สิ่งอุปกรณ์ที่ ซ่อมแล้ว จะส่งเข้าสายการส่ง กำลังหรืออาจส่งคืนให้หน่วยใช้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญ ซึ่ง หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรงไม่มี - ปฏิบัติโดยหน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป ซึ่งมักจะรวมประเภทการซ่อมบำรุงสนับสนุน โดยตรงและทั่วไปไว้ด้วยกัน - เป็นการซ่อม สป.ครบชุด ชุดประกอบ และ ชุดประกอบย่อย เพื่อส่งเข้าสายการส่งกำลัง
<p><u>การซ่อมบำรุงระดับคลัง</u></p> <p>ใครทำ : โรงซ่อมประจำที่หรือกึ่งประจำที่ ซึ่งมีเครื่องมือจำนวนมาก หรือ โดยการจ้าง</p> <p>ทำอะไร : - ซ่อมใหญ่หรือซ่อมสร้างชิ้นส่วน ชุดประกอบย่อยหรือ สป.ครบชุด ทั้งชิ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สป.ที่ซ่อมสร้างแล้วจะส่งเข้าคลัง เพื่อเอาไปจ่ายใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นงานซ่อมใหญ่ที่ต้องปฏิบัติในโรงงาน ประจำที่ - งานที่ซ่อมเสร็จจะส่งเข้าคลัง - จะใช้วิธีผลิตและประกอบแบบสายเมื่อทำได้

การที่แบ่งประเภทการซ่อมบำรุงให้แตกต่างกันหลายประเภท ก็เพื่อที่จะให้ ทบ. สามารถ
ควบคุมการปฏิบัติการซ่อมบำรุงได้ โดยแบ่งมอบงานให้แก่แต่ละประเภทปฏิบัติ โดยปกติงานซ่อม
บำรุงง่าย ๆ จะให้หน่วยใช้เป็นผู้ปฏิบัติ เมื่องานซ่อมมีความยุ่งยากขึ้น ก็จะต้องมอบให้ประเภทการ

ซ่อมบำรุงที่สูงขึ้นไปเป็นผู้ปฏิบัติ ด้วยการควบคุมประเภทการซ่อมบำรุงต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ ทบ. สามารถแบ่งมอบชิ้นส่วนเครื่องมือและช่างชำนาญงานที่จำเป็นเพื่อใช้สำหรับบำรุงรักษายุทธโศปกรณ์ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์

เป็นความจริงที่การซ่อมบำรุงระดับคลัง ต้องใช้เงินงบประมาณการซ่อมบำรุงเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปราณีต และ ใหญ่โตจำนวนมาก มีเจ้าหน้าที่ช่างชำนาญงาน สูงจำนวนมากแต่มิได้หมายความว่า การซ่อมบำรุงประเภทสนับสนุนมีความสำคัญน้อยกว่า การสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงด้วยการซ่อมระดับคลัง จะมีผลต่อความสำเร็จของหน่วยในสนามก็จริง แต่ อิทธิพลของการซ่อมระดับคลังมีน้อยกว่าการซ่อมบำรุงสนับสนุน และหน้าที่การซ่อมบำรุงระดับคลังจะได้รับผลโดยตรงจากการปฏิบัติหรือขาดการปฏิบัติการซ่อมบำรุงในประเภทอื่นๆ ตัวอย่างในการพิจารณากำหนดการซ่อมใหญ่รถยนต์ ๑๐๐ คัน ที่คลังจะเห็นว่าขนาดของงานซ่อมที่จะทำนั้น ส่วนใหญ่พิจารณา ได้จากการซ่อมบำรุงของหน่วยที่ไ้รถยนต์เหล่านั้น คือ แร่งงาน คน - ชั่วโง่ จำนวนชิ้นส่วน และค่าใช้จ่ายในการซ่อมใหญ่จะแตกต่างกันตามอัตราส่วนของการระวางรักษาที่หน่วยใช้ และ หน่วยซ่อมบำรุงสนับสนุนแต่ละหน่วยได้ดำเนินการต่อรถยนต์ของตนดีเลวเพียงใด

หลักการจัดหา

๑. การจัดหาหรือกรรมวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการต่างๆ ในลักษณะที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย งานของการจัดหา ในการดำเนินการวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งอุปกรณ์และบริการมีงานที่เกี่ยวข้องมากมายตั้งแต่การกำหนดแบบสิ่งคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์ จนไปถึงการกำหนดแบบสัญญา และการทำสัญญา จนกระทั่งการตรวจรับสิ่งอุปกรณ์และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน โดยการจัดหาได้มาจากทั้ง การจ้างการซื้อ โดยที่ผู้วิจัยจะมุ่งถึงรูปแบบของการจัดหาแบบ FMS และการจัดหาที่ทำสัญญาแบบ OPEN END ที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยนี้

๑.๑ การจัดหาแบบ FMS

นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติประเทศไทยจึงตกลงเข้าร่วมรัฐบาลสหรัฐฯ จึงให้ความสนใจ ที่จะช่วยเหลือต่อประเทศไทย ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาความตกลงว่าด้วยการช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯ แก่ ประเทศไทย (Military Assistance Advisory Group: MAAG) และได้มีการปรับรูปแบบจาก MAAG เป็น JUSMAG (Joint United States Military Advisory Group) เพื่อที่จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความช่วยเหลือในลักษณะต่างๆมากมายซึ่งการให้ความช่วยเหลือจะพิจารณาจากความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และ ทางทหารเป็นหลัก ในระยะเริ่มแรกประเทศไทยอยู่ในสถานะที่อ่อนแอ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ การช่วยเหลือส่วนใหญ่จึงเป็นการ ช่วยเหลือแบบให้เปล่า (Grant Aid)

ต่อมาเมื่อสภาวะเศรษฐกิจดีขึ้นรัฐบาลสหรัฐฯ จึงค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง โดยเปลี่ยนเป็นการช่วยเหลือแบบออกค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing Agreement) แบบให้ยืม (Vessel Loan Agreement) และแบบให้เช่า (Lease of Defense Articles) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจากการที่ประเทศไทย ได้รับการช่วยเหลือแบบให้เปล่านั้น ทำให้เกิดข้อจำกัดหลายประการ เช่น ส่งอุปกรณ์ที่ได้รับ การสนับสนุนบางอย่าง ไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของกองทัพไทย เนื่องจากรัฐบาลสหรัฐฯ จะให้การช่วยเหลือสิ่งอุปกรณ์ที่ไม่ใช่หรือเหลือใช้ในกองทัพสหรัฐฯ ๑ แล้ว อาทิเช่น การให้รถถัง หรือยานยนต์สงคราม ก็จะเป็นแบบเก่า ๆ การซ่อมบำรุงทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างกำลังทางทหารให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้สามารถต่อต้านภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นโดยจำเป็นต้องใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำลายข้าศึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กองทัพไทยจึงเริ่มต้นขอรับการช่วยเหลือแบบ การซื้อขายทางทหาร (Foreign Military Sales: FMS)

๑.๒ การขายทางทหารแก่ต่างประเทศ (Foreign Military Sales : FMS) โดย รัฐบาลของประเทศผู้ซื้อจะต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจรวมไปถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การซื้อขายด้วย ที่สำคัญคือจะต้องลงนามในข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลสหรัฐฯ ๑ กับรัฐบาลประเทศผู้ซื้อซึ่งปกติจะจัดทำเป็นสัญญาเสนอขายและการยอมรับ (Letter of Offer and Acceptance : LOA) LOA แต่ละฉบับจะถูกเปรียบเทียบได้เป็น Case โดยจะมีการกำหนดชื่อสำหรับ อ้างอิงเพื่อความสะดวกในทางการบัญชี การจัดหา โดยวิธี FMS นี้ สหรัฐฯ ๑ สามารถสนับสนุน สป./ บริการ ให้กับประเทศผู้ซื้อทั้งจากที่มีอยู่ในคลังหรือโดยการจัดหาใหม่ สิ่งอุปกรณ์และบริการทางทหารที่สามารถจัดหาได้โดยวิธี FMS ได้แก่สิ่งอุปกรณ์ทางทหาร (Defense Article) ตาม AECA หมายถึง อาวุธ ระบบอาวุธ วัตถุระเบิด อากาศยาน พาหนะ เรือหรือพัสดุสงครามอื่น ๆ ทรัพย์สิน อาคาร อุปกรณ์ วัสดุ หรือสินค้าที่ใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการขายทางทหาร เครื่องจักรสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ วัสดุ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการผลิตการดำเนินการ การซ่อม การบริการ การเก็บรักษา การขนส่ง ส่วนประกอบหรือชิ้นส่วน ของสิ่งอุปกรณ์ที่ระบุไว้ในหัวข้อนี้ ๑๓๑ สิ่งอุปกรณ์เหลือใช้ทางทหาร (Excess Defense Articles : EDA) ตาม FAA หมายถึงสิ่งอุปกรณ์ทางทหารที่เป็นสมบัติของรัฐบาลสหรัฐฯ ๑ ซึ่งได้ถูกจัดหามาเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือหรือการขาย ที่มีจำนวนมากเกินความต้องการ ภายหลังการปรับปรุงภารกิจ หรือ โครงสร้างกำลังรบของสหรัฐฯ ๑ โดยสิ่งอุปกรณ์เหลือใช้ทางทหารเหล่านี้สามารถนำออกจากระบบคลังเพื่อส่งมอบให้กับประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศได้ ภายใต้กฎหมายที่รัฐบาลสหรัฐฯ ๑ กำหนด⁵

⁵ พันเอก เวชกร เลี้ยงถนอม “แนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดหาของกรมฝ่ายยุทธบริการ กองทัพบก (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๕๓)

๑.๓ การจัดหาแบบ Open end

ซึ่งในหลักการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ open end เป็นการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณ และ วงเงินขึ้นอยู่กับการชำระภายใต้กรอบงบประมาณที่ได้รับมอบ โดย จะ ต้องกำหนดมีการลงนามร่วมกันในสัญญาอาจจะเปรียบได้กับกับลงนามใน LOA ของการจัดซื้อแบบ FMS โดยการใช้ศูนย์ซ่อมบำรุงที่มีอยู่ของประเทศผู้จำหน่าย หรือจัดตั้งหรือสร้างขึ้นใหม่ในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการสะสม สป. ชิ้นส่วนซ่อมคงคลัง เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อชิ้นส่วนซ่อมในการวางระดับ PLL และ ASL อีกทั้งเป็นการเพิ่มความรวดเร็วในการซ่อมบำรุง และแก้ปัญหาการคงคลังใช้งานเป็นเวลานาน

การปฏิบัติการสนับสนุนของหน่วย

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ เพื่อให้เข้าใจภาพของการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ ที่ดำเนินการอยู่ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน โดยจะนำเสนอเป็น ๔ หัวข้อ คือ 1. 1. วิวัฒนาการบทบาท และ หน้าที่ของเหล่าทหารสรรพาวุธ , 2. ทางได้มาซึ่งยุทธโศปกรณ์สำหรับกองทัพกในอดีตนจนถึงปัจจุบัน , 3. การจัดหน่วยรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพก , 4. การจัดหน่วยและการสนับสนุนทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ

กิจการสรรพาวุธเริ่มต้นขึ้นพร้อมๆ กับการจัดตั้งกองทัพทหาร มีหน้าที่สำคัญในการจัดเตรียมอาวุธยุทธโศปกรณ์ต่างๆ บำรุงกองทัพให้เข้มแข็งพร้อมอยู่เสมอ ในสมัยอยุธยา กำลังพลจะจัดเตรียมอาวุธมาสำหรับตัวเองกิจการสรรพาวุธจึงไม่มีบทบาทสำคัญนอกจากการจัดเก็บรวบรวมอาวุธไว้เท่านั้น ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ กิจการสรรพาวุธมีความสำคัญมากขึ้น มีการกำหนดตำแหน่งต่างๆ รับผิดชอบในกิจการนี้อย่างเป็นระบบ

๑. วิวัฒนาการ

นับแต่สมัยอยุธยา ธนบุรี จนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น กิจการสรรพาวุธมีหน้าที่หลัก คือ การเก็บรักษา ซ่อมแซม และแจกจ่ายอาวุธเท่านั้น อาวุธส่วนใหญ่ได้สั่งซื้อจากต่างประเทศ กิจการสรรพาวุธในช่วงนี้เรียกว่า “ กรมพระแสงต้น ” ดูแลอาวุธของพระมหากษัตริย์ จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับกิจการทหารแบบยุโรป จัดตั้งกรมกองต่างๆ

รวมทั้งกรมยุทธนาธิการที่ให้ความคุ้มครองกิจการสรรพาวุธ นับเป็นครั้งแรกที่ได้แยกออกเป็นส่วนของทหารโดยเฉพาะ

ในปีพุทธศักราช ๒๔๓๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง “กองสารวัตรปืน” ขึ้น ณ บริเวณสวนเจ้าเชตุ มีหน้าที่รับผิดชอบอาวุธและกระสุนทั้งปวง จึงถือได้ว่าทหารสรรพาวุธเริ่มมีตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โดยกำหนด ให้วันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๔๐ เป็นวันสถาปนาหน่วยและปฏิบัติภารกิจด้วยดี มีความเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ จนกระทั่งในพุทธศักราช ๒๔๕๑ ได้เปลี่ยนนามหน่วยจาก “กองสารวัตรปืน” เป็น “กรมช่างแสงทหารบก” ในระยะต่อมายุทธโศภกรณ์ในความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น กองทัพบกจึงได้ปรับปรุงการจัดกรมช่างแสงทหารบกให้เหมาะสมกับภารกิจทำงาน จะต้องให้การสนับสนุนหน่วยใช้และได้เปลี่ยนนามเป็น “กรมสรรพาวุธทหารบก” มีที่ตั้งบริเวณถนนทหาร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบัน กรมสรรพาวุธทหารบก เป็นกรมฝ่ายยุทธบริการ ๑ ใน ๕ กรม ของกองทัพบก กรมฝ่ายยุทธบริการของกองทัพบกนั้น จะมีภารกิจที่คล้ายคลึงกัน ก็คือ การวางแผน อำนวยการประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัยพัฒนา เกี่ยวกับการผลิต จัดหา ส่งกำลังซ่อมบำรุง และการบริการอื่นๆ ตลอดจนกำหนดหลักนิยม จัดทำตำราฝึกศึกษาต่างๆ ในสายงานที่กรมฝ่ายยุทธบริการของตนเองนั้นรับผิดชอบ

ในฐานะของกรมฝ่ายยุทธบริการของกองทัพบก กรมสรรพาวุธทหารบกได้รับมอบหมายจากกองทัพบกให้รับผิดชอบในสิ่งอุปกรณ์ที่กำหนดไว้เป็นจำพวก โดยแนบชุดว่าสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ ได้แก่

๑. อาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด
๒. รถยนต์สงคราม
๓. เครื่องควบคุมการยิงที่มีโซ่เล็กทรอนิกส์ (ยกเว้นเครื่องควบคุมการยิงของรถถังทุกแบบ)
๔. วัสดุทำความสะอาดอาวุธ และเครื่องควบคุมการยิง
๕. เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ในการผลิต ทดสอบและซ่อมบำรุง

กรมสรรพาวุธทหารบก “รับผิดชอบในสิ่งอุปกรณ์” ตามรายการข้างต้นความรับผิดชอบดังกล่าวหมายถึง การกำหนดความต้องการ , การควบคุม , การจัดหา , การเก็บรักษา , การแจกจ่าย การจำหน่ายและการซ่อมบำรุง ซึ่งเมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้วจะเห็นได้ว่า หน้าที่หลักของกรมสรรพาวุธทหารบก ที่มีต่อกองทัพบกนั้นก็คือ “การดำรงไว้ซึ่งอำนาจการยิงและความคล่องแคล่ว

ในการเคลื่อนที่” ของทุกหน่วยในกองทัพบก ซึ่งนับว่าเป็นคำกล่าวถึงพันธกิจที่ใหญ่หลวง แต่สิ้น
กระชั้น ได้ใจความ ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

ทีกล่าวมาข้างต้น เป็นวิวัฒนาการบทบาทและหน้าที่ของเหล่าทหารสรรพาวุธ จากอดีต
มาจนถึงปัจจุบันแต่ในอนาคตแม้แต่เพียงทศวรรษข้างหน้าบทบาทของเหล่าทหารสรรพาวุธย่อมต้อง
มีสิ่งต่างๆ เพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปตามแนวความคิดทางยุทธวิธีของกองทัพบกที่เปลี่ยนแปลง
ไปเช่นเดียวกัน เพื่อให้บรรลุภารกิจดังกล่าวข้างต้น กรมสรรพาวุธทหารบก จึงได้แบ่งงานที่ต้อง
ปฏิบัติออกเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนปฏิบัติงานส่งกำลังและส่วนปฏิบัติงานการผลิตและซ่อม
บำรุง ซึ่งกรมสรรพาวุธทหารบกได้ปฏิบัติงานทั้ง ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนปฏิบัติงานส่งกำลัง และ
ส่วนปฏิบัติงานการผลิตและซ่อมบำรุง ซึ่งกรมสรรพาวุธทหารบก ได้ปฏิบัติงานทั้ง ๒ ส่วนหลัก
อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มตั้งกรมสรรพาวุธทหารบกจนถึงปัจจุบัน แต่รูปแบบการดำเนินงานนั้นแตกต่าง
กันออกไปตามช่วงเวลา

๒. ทางได้มาซึ่งยุทธโปกรณ์สำหรับกองทัพบกในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ ๑ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘
เป็นต้นมา กองทัพไทย ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ในรูปแบบของการช่วยเหลือแบบให้
เปล่า ที่เรียกว่า โครงการ MAP (Military Assistance Program) รูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ
นั้น มาในลักษณะครบรูปแบบ คือ กองทัพสหรัฐมาดำเนินการให้ทั้งหมดตั้งแต่การจัดตั้งระบบการ
ส่งกำลังบำรุงการจัดส่งชิ้นส่วนต่างๆ ให้อย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งคลังทั้งในส่วนฐานและภูมิภาค เพื่อ
การเก็บรักษาโดยรูปแบบของระบบการส่งกำลังบำรุงนั้นสหรัฐได้ใช้รูปแบบของกองทัพสหรัฐใน
การปฏิบัติ การนอกประเทศ คือ มีคลังส่วนฐานคลังของหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบ (คลัง
บชร.) จากนั้นก็เป็นการวางระดับสะสมไว้สำหรับหน่วยสนับสนุนอย่าง เช่น กองทัพสหรัฐ สามารถ
วางระดับสะสมชิ้นส่วนสนับสนุนหน่วยใช้ได้อย่างต่อเนื่อง เหลือเพื่อและไม่มียกพร่อง ซึ่งจากการ
ช่วยเหลือในลักษณะนี้ ทำให้กองทัพบกไทยมีชิ้นส่วนและอุปกรณ์ในการปฏิบัติการทางทหารอย่าง
สมบูรณ์ไม่มีปัญหาในการส่งกำลังบำรุงแต่ประการใด

สิ่งที่น่าสังเกตในห้วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ ก็คือ กองทัพบกไทยใช้ยุทธโปกรณ์ที่ผลิต
จากแหล่งเดียว คือ จากกองทัพสหรัฐ ส่วนยุทธโปกรณ์ประเภทเดียวกัน ในขณะที่ระบบการส่ง
กำลังก็มีความสมบูรณ์

ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกา ได้ยกเลิกความช่วยเหลือในลักษณะโครงการ
MAP ลงพร้อมทั้งถอนกำลังทหารสหรัฐออกไปจากประเทศไทย แต่ยังคงความช่วยเหลือในด้าน
ความมั่นคง โดยให้กองทัพไทยสามารถจัดซื้อยุทธโปกรณ์และชิ้นส่วนต่างๆ ของสหรัฐได้ด้วยวิธี
FMS (Foreign Military Sales) ประกอบกับในห้วงเวลาดังกล่าวเกิดสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้

กองทัพบกไทย เริ่มเกิดปัญหาในด้านการส่งกำลังบำรุง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว รัฐบาลในระบอบนั้นพิจารณาเห็นว่าการจัดหายุทโธปกรณ์ของกองทัพไม่สมควรจัดหาจากสหรัฐอเมริกา เพียงแหล่งเดียว เนื่องจากนโยบายทางการเมืองของสหรัฐต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มเปลี่ยนไป ทำให้สหรัฐอเมริกาอายุติการขายสิ่งอุปกรณ์ หรือยุทโธปกรณ์ต่อประเทศไทยเมื่อใดก็ได้ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อความมั่นคงของกองทัพ จึงได้เริ่มมีการจัดหายุทโธปกรณ์ จากแหล่งต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดหารถถังเบาสะกอร์เปียนจากประเทศอังกฤษ การจัดหา รถยนต์บรรทุกขนาด ๑๑/๔ ตัน จากประเทศเยอรมัน การจัดหารถถังสดริงเรย์ ซึ่งเป็น ยุทโธปกรณ์ของสหรัฐ ที่ไม่ได้ใช้ในกองทัพสหรัฐ นอกจากนี้เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจทั้งทาง การเมืองและทางทหาร ตลอดจน เพื่อความร่วมมือในการลดบทบาทของลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย รัฐบาลจึงต้องดำเนินการจัดหายุทโธปกรณ์จากจีนเป็นบางส่วน จากจุดนี้เองทำให้เกิดความ หลากหลายของยุทโธปกรณ์ เพิ่มมากขึ้นในกองทัพ อันเริ่มเป็นปัญหาต่อระบบการส่งกำลังบำรุงของ กองทัพ

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย ปัญหาที่สะสมมาจากความหลากหลายของยุทโธปกรณ์ เมื่อมารวมกับปัญหาเรื่องความขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนกองทัพ เพื่อดำรงสภาพยุทโธปกรณ์ที่มีอยู่ทำให้ระบบการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบกอยู่ในสภาพวิกฤต อย่างไรก็ตาม กรมสรรพาวุธทหารบก ก็ยังคงมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามภารกิจต่อกองทัพบก แม้ในสภาวะวิกฤตซึ่งการจะต้องทำอย่างไร เป็นหน้าที่ที่เหล่า ทหารสรรพาวุธจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ คิดค้น วางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติในการปฏิบัติตาม ภารกิจ เพื่อให้กองทัพบก ยังคงดำรงอำนาจการยิงและความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ไว้ได้ตาม เป้าหมายของการใช้กำลังที่กองทัพบกกำหนดไว้

๓. การจัดหน่วยรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก^๖

ความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงโดยทั่วไปนั้น ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารทุกระดับ จะ รับผิดชอบ ในการส่งกำลังบำรุงให้หน่วยของตน และ หน่วยที่ขึ้นมาสมทบ รวมทั้งหน่วยอื่นๆ ที่ผู้ บังคับ บัญชาคมอบหมายความรับผิดชอบหลักได้ตามแผนภาพที่ ๒-๑ ดังนี้

๑. ควบคุมให้หน่วยซึ่งตนรับผิดชอบ ปฏิบัติงานด้านการส่งกำลังบำรุงตามแบบธรรมเนียม ทหารและหลักนิยมของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เป็นไปตามหลักการส่งกำลังบำรุง

๒. แก้ปัญหาข้อขัดข้องทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่หน่วย ซึ่งตนรับผิดชอบ โดย ใกล้เคียง ีตรวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่หน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงซึ่งตนควบคุม

⁶ วิชาการสรรพาวุธ // เรื่อง การปฏิบัติทางการสนับสนุนของหน่วย สพ./สต. (สถานที่พิมพ์ : รร.สพ.สพ. ทบ.ปี๒๕๓๕)// หน้า ๑-๔๘

อยู่ ในเมื่อได้มอบภารกิจให้เกินขีดความสามารถของหน่วยสนับสนุนนั้นๆ ทั้งนี้ด้วยการใช้ความคิดริเริ่มของตนและ การใช้กำลังพล อีกทั้งสิ่งอุปกรณ์ การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในความรับผิดชอบของตน ให้สุดความสามารถ ก่อนขอรับการสนับสนุนจากหน่วยอื่นหรือหน่วยเหนือ

๓. มอบภารกิจให้แก่หน่วยรอง ให้อยู่ภายในวิสัยที่สามารถสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงได้

สำหรับหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง จะรับผิดชอบในการให้การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่หน่วยต่างๆ ที่ได้รับมอบตามภารกิจ และขีดความสามารถของตน ความรับผิดชอบนี้หมายรวมถึงการกำกับดูแล รวมทั้งการเชื่อมหน่วยเพื่อทราบข่าวสารของหน่วย ใช้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาให้การสนับสนุนและการควบคุมการสนับสนุน และการควบคุมการสนับสนุนให้เป็นไปตามหลักการส่งกำลังบำรุงด้วย ในขณะที่หน่วยใช้มีความรับผิดชอบในการส่งข่าวสารเสนอความต้องการและสถานภาพการส่งกำลังบำรุงให้หน่วยบังคับบัญชาและหน่วยสนับสนุนทราบอยู่เสมอ รวมทั้งการสิ่งอุปกรณ์ การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงตามความจำเป็นโดยประหยัดและอย่างมีประสิทธิภาพ

กองทัพบกได้จัดหน่วยที่รับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงไว้ดังนี้

๑. กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก รับผิดชอบทางฝ่ายเสนาธิการในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก โดยมีหน้าที่วางแผน อำนาจการ กำหนดนโยบาย โครงการ และงบประมาณ ที่เกี่ยวกับการส่งกำลัง กำหนดนโยบาย ประสานงาน และกำกับเกี่ยวกับการเกี่ยวกับความต้องการ และ การจัดหาสิ่งอุปกรณ์ และยุทธโศปกรณ์ ควบคุมและกำกับเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจำหน่าย การรักษาพยาบาล การส่งกลับ การขนส่ง การบริการทางการส่งกำลัง จัดหาเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ประสานงาน ควบคุมและกำกับดูแลฝ่ายยุทธบริการในการกำหนดภารกิจ การจัดระเบียบปฏิบัติการดำเนินการกำลังพล การฝึกและศึกษาวิชาการส่งกำลัง การงบประมาณ การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒. กรมฝ่ายยุทธบริการ ได้แก่ กรมการขนส่งทหารบก กรมการทหารช่าง กรมการทหารสื่อสาร กรมการสัตว์ทหารบก กรมพลลาธิการทหารบก กรมแพทย์ทหารบก กรมยุทธโยธาทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบก และ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก รับผิดชอบในฐานะเป็นฝ่ายกิจการพิเศษของกองทัพบก ในสาขานที่รับผิดชอบและมีหน้าที่ที่เกี่ยวกับการส่งกำลังการซ่อมสิ่งอุปกรณ์ และ การบริการในสาขานของตนคือ วางแผนอำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับดูแล การดำเนินการวิจัยและพัฒนา และการส่งกำลัง ปฏิบัติการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ ในรายงานที่กองทัพบกมอบหมายให้รับผิดชอบ กำหนดหลักนิยม และ ทำตำรา ตลอดจนการฝึกและศึกษาให้การสนับสนุนส่วนรวม

ต่อกองทัพภาค (กองบัญชาการช่วยรบ) และให้การสนับสนุนโดยตรงต่อหน่วยของกองทัพภาค (หน่วยนอกกองทัพภาค)

๓.กองทัพภาค รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงให้แก่กำลังพลและหน่วยของกองทัพภาค และหน่วยอื่นๆ ที่กองทัพภาคมอบหมายให้มีที่ตั้ง หรือ เข้าปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของกองทัพภาคหรือที่ที่กองทัพภาคกำหนด โดยมีหน่วยปฏิบัติการสนับสนุนดังนี้

๓.๑ กองบัญชาการช่วยรบ รับผิดชอบให้การสนับสนุนโดยตรงต่อหน่วยส่งกำลังบำรุงของหน่วยในบังคับบัญชาของกองทัพภาคและหน่วยของกองทัพภาค (หน่วยนอกกองทัพภาค) ที่มีที่ตั้งเข้าปฏิบัติ การในพื้นที่ของกองทัพภาคหรือตามที่กองทัพภาคจะมอบหมายให้จัดตั้งตำบลส่งกำลัง ตำบลจ่าย หรือสถานที่การส่งกำลังบำรุงขึ้น ณ ตำบลที่เหมาะสมตามความจำเป็น กำกับดูแลทางการส่งกำลังบำรุงต่อหน่วยและส่วนราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุงสูงสุดในกองทัพภาค

๓.๒ มณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก และ จังหวัดทหารบกส่วนแยก รับผิดชอบในการสนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่ตนเองและแก่หน่วยทหารในพื้นที่รับผิดชอบในเรื่องการเคลื่อนย้ายและการขนส่งสิ่งอุปกรณ์ การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน การก่อสร้าง การซ่อมแซม ตกแต่งอาคารสถานที่ การติดตั้งและซ่อมสิ่งอำนวยความสะดวก การรักษาพยาบาล การส่งกลับ และเป็นตำบลส่งกำลังของกองบัญชาการช่วยรบ หรือตามที่กองทัพภาคกำหนดให้ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บรักษา การแจกจ่ายและการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ ๕

๓.๓ หน่วยทหารซึ่งมีหน่วยส่งกำลังบำรุงในอัตราหรือได้รับหน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงมาสมทบ ดำเนินการสนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่หน่วยรองของตน และหน่วยอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบ

๓.๔ หน่วยของกองทัพภาค(หน่วยนอกกองทัพภาค) ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ ในยามปกติให้การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงจากกรมฝ่ายยุทธบริการ ผ่านทางมณฑลทหารบก จังหวัดทหารบก จังหวัดทหารบกส่วนแยกที่หน่วยนั้นๆ อยู่ในพื้นที่ สำหรับหน่วยในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และ สมุทรสาคร ให้ขอรับการสนับสนุนจากกรมฝ่ายยุทธบริการโดยตรง หากหน่วยจัดกำลังเข้าปฏิบัติการในสนามในพื้นที่กองทัพภาคใด ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองบัญชาการช่วยรบ ในอัตราของกองทัพภาคนั้น

๔.การจัดหน่วยและการสนับสนุนทางการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ

การจัดหน่วยของกรมสรรพาวุธทหารบกเป็นการจัดอัตราเฉพาะกิจ แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

๔.๑ ส่วนบังคับบัญชา ประกอบด้วย สำนักงานผู้บังคับบัญชา และ กองฝ่าย
 อำนวยการ

๔.๒ ส่วนปฏิบัติการ ประกอบด้วย ศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ , ศูนย์ซ่อมสร้าง
 สิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ , กองคลังยุทธโประกรณ์สรรพาวุธ , กองคลังแสง , กองควบคุมสิ่งอุปกรณ์

๔.๓ ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย กองการเงิน, กองจัดหา, กองบริหาร, กองแผนการ
 ช่าง, กองวิทยาการและแผนกธุรการ

๔.๔ ส่วนการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนทหารสรรพาวุธ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีหน่วยของกองทัพบกที่ฝากการบังคับบัญชาไว้กับกรม
 สรรพาวุธทหารบก อีก ๒ หน่วย ประกอบด้วย กองพันสรรพาวุธซ่อมบำรุงเขตหลัง และ กอง
 สรรพาวุธซ่อมยาง รวมเป็นหน่วยขึ้นตรงในการบังคับบัญชาทั้งสิ้น ๑๕ หน่วย

ในด้านภารกิจและความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารบก จะมีการปฏิบัติที่สำคัญ
 เรียกว่า “การบริการสรรพาวุธ” ประกอบด้วยกิจเฉพาะต่างๆ หลายประการ ซึ่งเป็นเครื่องประกัน
 ให้หน่วยทหารสามารถดำรงอำนาจการยิง และ ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ไว้ได้ตลอดเวลา
 เฉพาะหรือพันธกิจที่สำคัญของเหล่าทหารสรรพาวุธ ได้แก่ การส่งกำลังยุทธโประกรณ์สายสรรพาวุธ
 การซ่อมบำรุงยุทธโประกรณ์สายสรรพาวุธ การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การทำลายล้างวัตถุ
 ระเบิด การบริการข่าวกรองทางเทคนิค และการปรับเทียบสภาพทางชีพนวิธี

การบริการสรรพาวุธ จะมีประสิทธิผลสูงสุดก็ต่อเมื่อสามารถจัดหน่วยทหารสรรพาวุธ ให้
 ปฏิบัติการอยู่ใกล้ชิดหน่วยรับการสนับสนุนให้มากที่สุด ถึงแม้จะมีกำลังพล เครื่องมือ และ สิ่ง
 อุปกรณ์สะสมอยู่มากพอ พร้อมทั้งจะสนองความต้องการที่เกิดขึ้นโดยทันที แต่ปัจจัยในเรื่อง ความ
 คล่องแคล่ว ในการเคลื่อนที่และการกระจายกำลังในสนามรบของหน่วยทหาร ทำให้มีอาจจัดหน่วย
 ทหารสรรพาวุธตามลักษณะดังกล่าวได้ จึงได้แบ่งระดับการสนับสนุนออกเป็น ๓ ระดับ คือ การ
 สนับสนุนโดยตรง การสนับสนุนทั่วไป และ การสนับสนุนประจำที่ ดังจะยกตัวอย่างให้เข้าใจ พอ
 สังเขป ดังนี้ เช่น กองพันทหารราบที่ ๕ (หน่วยใช้) ต้องการเบิกชิ้นส่วนซ่อมของยานพาหนะ
 ๒.๕ ตัน ซึ่งมีการชำรุด จำนวน ๒๐ ชิ้น จะทำการเบิกชิ้นส่วนซ่อมมาที่กองพันซ่อมบำรุงกรม
 สนับสนุน (หน่วยสนับสนุนโดยตรง) กรณีถ้ากองพันซ่อมบำรุงฯ มีชิ้นส่วนดังกล่าวครบตามที่
 กองพันทหารราบที่ ๕ ต้องการ ก็จะดำเนินการจ่ายชิ้นส่วนซ่อมนั้นให้ แต่กรณีที่กองพันซ่อมบำรุง
 มิหรือมีไม่ครบตามจำนวน กองพันซ่อมบำรุงจะดำเนินการเบิกมายังกองพันส่งกำลังและบริการ
 กองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ (หน่วยสนับสนุนทั่วไป)ต่อไป เช่นเดียวกันถ้ากองพันส่งกำลังและบริการฯ

ไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ก็จะดำเนินการเบิกมาที่กองคลังยุทธโศปกรณ์ กรมสรรพาวุธทหารบก (หน่วยสนับสนุนประจำที่)

การสนับสนุนโดยตรง คือ การปฏิบัติของหน่วยทหารสรรพาวุธ ซึ่งเคลื่อนที่ติดตามสนับสนุนหน่วยกำลังรบโดยใกล้ชิดในทุกสถานการณ์ หน่วยทหารสรรพาวุธประเภทนี้จะติดต่อโดยตรงกับหน่วยใช้ ซึ่งหน่วยสนับสนุนโดยตรงในอัตราการจัดของกองพลส่วนมากจะให้บริการสรรพาวุธ ทั้งในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ปัจจุบันหน่วยทหารสรรพาวุธสนับสนุนโดยตรงในอัตราการจัดของกองพลมี ๑๐ หน่วย คือ

๑. กองสรรพาวุธเบา กองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ จังหวัดกรุงเทพฯ

๒. กองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ จังหวัดปราจีนบุรี

๓. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารราบที่ ๓ จังหวัดนครราชสีมา

๔. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารราบที่ ๔ จังหวัดพิษณุโลก

๕. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารราบที่ ๕ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๖. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารราบที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด

๗. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารม้าที่ ๑ จังหวัดเพชรบูรณ์

๘. กองซ่อมบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารม้าที่ ๒ จังหวัดสระบุรี

๙. กองสรรพาวุธเบา กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน จังหวัดกรุงเทพฯ

๑๐. กองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ ๙ จังหวัดกาญจนบุรี

กองทัพบกมีนโยบายที่จะให้เปลี่ยนเป็นระบบพันธกิจทั้งหมด ดังนั้น กองสรรพาวุธเบา กองพลจึงต้องแปรสภาพเป็น กองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุนกองพล ในโอกาสต่อไป

การสนับสนุนทั่วไป คือ การปฏิบัติโดยหน่วยทหารสรรพาวุธซึ่งมีขีดความสามารถในการเคลื่อนที่ต่ำกว่าหน่วยสนับสนุนโดยตรง ให้การบริการโดยเฉพาะในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น การส่งกำลังทั่วไป การส่งกำลังกระสุน และการซ่อมบำรุง การซ่อมบำรุงของหน่วยสนับสนุนทั่วไปนี้จะกระทำเฉพาะการซ่อมบำรุงชั้น ๔ และรับงานซ่อมบำรุงชั้น ๓ ซึ่งล้นมือจากหน่วยสนับสนุนโดยตรง (ปกติจะไม่ทำการติดต่อโดยตรงกับหน่วยใช้) หน่วยสนับสนุนทั่วไปดังกล่าวมีการจัดในระบบพันธกิจ ได้แก่

๑. กองพันส่งกำลังและบริการ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ จังหวัดชลบุรี

๒. กองพันส่งกำลังและบริการ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๒ จังหวัดนครราชสีมา

๓. กองพันส่งกำลังและบริการ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๓ จังหวัดพิษณุโลก
๔. กองพันส่งกำลังและบริการ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕. กองพันซ่อมบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ จังหวัดกรุงเทพฯ (มีที่ตั้งปกติถาวรอยู่ที่จังหวัดชลบุรี)

๖. กองพันซ่อมบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ ๒ จังหวัดนครราชสีมา
๗. กองพันซ่อมบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ ๓ จังหวัดพิษณุโลก
๘. กองพันซ่อมบำรุง กองบัญชาการช่วยรบที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน่วยส่งกำลังและซ่อมบำรุง สป.๕ (กระสุนและวัตถุระเบิด) ได้แก่

๑. กองพันสรรพาวุธกระสุน กองบัญชาการช่วยรบที่ ๑ จังหวัดชลบุรี
๒. กองพันสรรพาวุธกระสุน กองบัญชาการช่วยรบที่ ๒ จังหวัดนครราชสีมา
๓. กองพันสรรพาวุธกระสุน กองบัญชาการช่วยรบที่ ๓ จังหวัดพิษณุโลก
๔. กองพันสรรพาวุธกระสุน กองบัญชาการช่วยรบที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การสนับสนุนประจำที่ คือ การปฏิบัติโดยหน่วยทหารสรรพาวุธที่ตั้งอยู่ในเขตหลังหรือเขตภายในเป็นหน่วยตั้งประจำที่ ในลักษณะของคลังหรือฐานปฏิบัติการใหญ่ พันธกิจการสนับสนุนประจำที่ประกอบด้วย การส่งกำลัง, การผลิตและการซ่อมสร้าง ปัจจุบันกรมสรรพาวุธทหารบกมีหน่วยทหารสรรพาวุธที่จัดกำลังตามอัตราการจัด และ ยุทโธปกรณ์และถือว่าเป็นหน่วยระดับการสนับสนุนเพียงหน่วยเดียว มีฐานะเป็นกอง คือ กองสรรพาวุธซ่อมยาง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอีกหลายหน่วยงานซึ่งดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุงประจำที่ แต่มิได้จัดกำลังตามอัตราจัดและยุทโธปกรณ์มาตรฐาน คงจัดตามอัตราจัดเฉพาะกิจ ได้แก่ ศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ กองควบคุมสิ่งอุปกรณ์ กองคลังยุทโธปกรณ์สรรพาวุธ และกองคลังแสง สำหรับกองคลังแสงมีหน่วยขึ้นตรงที่สำคัญ คือ แผนกระสุนต่างๆ ซึ่งได้แยกตั้งไว้ในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

๑. แผนกที่ ๑ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด ลพบุรี (แผนกอาวุธนำวิถี)
๒. แผนกที่ ๒ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด ลพบุรี
๓. แผนกที่ ๓ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด นครสวรรค์
๔. แผนกที่ ๔ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด ลพบุรี
๕. แผนกที่ ๕ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด นครราชสีมา
๖. แผนกที่ ๖ กองคลังแสง ตั้งอยู่ที่จังหวัด ราชบุรี

กองทัพบกมีนโยบายในการปรับปรุงหน่วยงาน และ ระบบการส่งกำลังบำรุง โดย มุ่งเน้น การเสริมสร้างหน่วยสนับสนุนของกองพลดำเนินกลยุทธ์ให้เป็นแบบพันธกิจ โดยการปรับ โอนหน่วยงาน ในอัตราของกองบัญชาการช่วยรบให้เป็นฐานในการจัดตั้ง กรมสนับสนุนของกองพล พร้อมกับปรับปรุง /แปรสภาพกองบัญชาการช่วยรบให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์ควบคุม ทางการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาค พร้อมกับปรับปรุงระบบการส่งกำลังบำรุงให้สอดคล้องกัน รวมทั้งให้กำหนดการจัดตั้งกองบัญชาการช่วยรบของกองทัพบก ในยามสงครามให้ชัดเจน โดย สอดคล้องกับขั้นตอนการใช้กำลังตามแผนป้องกันประเทศที่กำหนด

หลักการบริหารงาน

ความหมายของการบริหารงาน (administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การ บริหารราชการ อีกคำหนึ่งคือการจัดการ (management) ใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหาร ส่วนมาก หมายถึงการจัดการทางธุรกิจมากกว่าโดยมีหลายท่านได้ระบุไว้ดังนี้⁷

Peter f drucker : คือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

Herbert a. simon : กล่าวคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน⁸

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำการให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (simon)

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ (sergiovanni)

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุ เป้าหมายร่วมกัน (barnard)

การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการ ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (ซูบ กากูญจนประกร, วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์ ๒๕๐๐)

⁷ ปรีชา จำปารัตน์ และ ไพศาล ชัยมงคล . การบริหารพัสดุ ทฤษฎีและปฏิบัติ . (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทย วัฒนาพานิชย์ , 2526)

⁸ สมปราชญ์ จอมเทศ . การบริหารและการจัดการ . หน้า ๒๖-๒๗

๑. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

การบริหารเป็นวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารเป็นศาสตร์ (science) เป็นศาสตร์สังคม แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นการประยุกต์ความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมการบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (art)

สรุป การบริหารในความหมายของผู้วิจัย หมายถึง การนำทรัพยากรทางการบริหาร (4 m) อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการบริหารจัดการ มาจัดระบบให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จตามแผนงาน/โครงการขององค์การ การบริหารพัสดุนับเป็นวิชาการแขนงหนึ่ง ในการบริหารทั้งในระบบราชการ และภาคธุรกิจ โดยเฉพาะการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ (public administration) ก็ได้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 การบริหารงานพัสดุก็ได้รับความสนใจมากขึ้น ประเทศตะวันตกได้หันมาสนใจในเรื่องการบริหารทรัพยากรและบริหารพัสดุมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความขาดแคลนจึงเป็นต้องหาทางใช้ทรัพยากรของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด(maximize)

๒. การบริหารงานพัสดุ⁹

ความสำคัญของการบริหารพัสดุ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารธุรกิจประสบความสำเร็จ ได้แก่ 4 M อันประกอบด้วย Man , Money, Material และ Management ปัจจัยด้าน Material ก็คือพัสดุนั้นเองซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สามในของการบริหารธุรกิจ มนุษย์รู้จักคำว่าพัสดุมานานตั้งแต่เกิดและพยายามที่จะคิดค้นวิธีการที่จะหาพัสดุมานำใช้ตามปริมาณที่ต้องการ ในคุณภาพที่ต้องการ ในคุณภาพที่ต้องการ เวลาที่ต้องการและสถานที่ที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม

การบริหารงานพัสดุเป็นเรื่องสำคัญและมีความหมายต่อธุรกิจ เนื่องจากทรัพยากรอันมีจำกัด ธุรกิจแต่ละแห่งซึ่งมีความต้องการใช้ทรัพยากรจึงต้องหาวิธีใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังนั้น การบริหารงานพัสดุจึงได้รับความสนใจตั้งแต่ ค.ศ. 1830 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

บทบาทของการบริหารพัสดุ

การบริหารงานพัสดุมีบทบาทในองค์กรธุรกิจเป็นอันมาก เพราะธุรกิจต้องลงทุนซื้อวัสดุมาใช้ในธุรกิจของตน จึงต้องมีการควบคุมให้มีการใช้วัสดุอย่างสัมฤทธิ์ผล การบริหารงานพัสดุเริ่มตั้งแต่การพิจารณาเรื่องการจัดซื้อวัสดุว่าต้องการจัดซื้อวัสดุอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร ซื้อจากใคร ราคาเท่าไร ตลอดจนการสร้างคลังเป็นวัสดุขนาดและที่ตั้งของคลังเก็บวัสดุ การกำหนดให้บริการกับหน่วยผลิต

การบริหารพัสดุเป็นงานหลักของทุกธุรกิจ เพราะจะมีผลต่อความอยู่รอดหรือกำไรของธุรกิจเท่าๆ กับหน้าที่อื่น เช่น การตลาด การบัญชี การผลิต การเงิน เป็นต้น ความรับผิดชอบของผู้บริหารงานพัสดุจะเริ่มตั้งแต่ การรับพิมพ์เขียว การกำหนด คุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ การจัดการเกี่ยวกับส่วนประกอบและการบริหารที่ต้องใช้ในการผลิตหรือของใช้ ในการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบจะสิ้นสุดเมื่อส่งพัสดุเข้าสู่ขบวนการผลิตแล้ว หลังจากทีผลิตสินค้าออกมาแล้วความรับผิดชอบของฝ่ายพัสดุจะเริ่มอีกครั้งในตอนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้าย การเก็บรักษา จนกระทั่งจัดส่งให้ลูกค้า บางครั้งอาจต้องรับผิดชอบในเรื่องการจัดทำหีบห่อด้วย

ความหมายของการบริหารงานพัสดุ

คำว่าพัสดุหรือวัสดุ หมายถึง สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนจนถึงเครื่องจักร เครื่องยนต์ วัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งที่ดินและอาคาร

การบริหารพัสดุเริ่มตั้งแต่มีโครงการเกิดขึ้นและทำการกำหนดความต้องการเพื่อใช้ในโครงการ ดำเนินการจัดหางบประมาณทำการจัดหาด้วยวิธีต่างๆ เมื่อได้รับพัสดุก็ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และนำเข้าเก็บคลังพร้อมกับการดำเนินการจัดเก็บและรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และทำการขนส่งพัสดุไปยังหน่วยงานที่ต้องการใช้ ถ้าพัสดุใดเสื่อมคุณภาพหรือล้าสมัยเกินกว่าจะซ่อมแซมได้ ต้องทำการจำหน่ายพัสดุออกจากบัญชีด้วยวิธีการต่างๆ กรณีที่ผลิตสินค้าสำเร็จรูปต้องทำการบรรจุหีบห่อนำเข้าเก็บรักษาในคลังสินค้า เพื่อรอการขนส่งไปยังลูกค้าหรือผู้บริโภครต่อไป

ในทางวิชาการ การบริหารงานพัสดุมีศัพท์ที่เรียกอยู่หลายคำ เช่น physical distribution management หรือ supply management หรือ inventory management ซึ่งโดยสาระสำคัญแล้วก็หมายถึงวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการที่อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผลผลิต เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ฯลฯ ออกจากผู้ผลิตและ/หรือผู้ขายไปยังลูกค้า นอกจากนั้นยังหมายถึงการจัดงานพัสดุ เช่น การสะสมวัสดุ การเพิ่มเติมพัสดุ และการควบคุมรักษาพัสดุที่อยู่ในความรับผิดชอบในแต่ละหน่วยงาน การบำรุงรักษาพัสดุให้มีอายุการใช้งานให้ยาวนาน และมีสภาพดีอยู่เสมอ และในขั้นสุดท้ายคือการจำหน่ายพัสดุออกจากบัญชีเมื่อไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับมาดีได้โดยไม่คุ้มค่า

การจัดการพัสดุ นับว่ามีความสำคัญต่อทุกองค์กร ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานของภาครัฐ หรือเอกชน ดังนั้น การวิเคราะห์หรือรับรู้ถึงความต้องการที่แท้จริง จึงนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่าพัสดุคือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือการจำแนกประเภทรายจ่าย ตามงบประมาณของสำนักงบประมาณหรือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามสัญญาเงินกู้จากต่างประเทศ จากนิยามดังกล่าวสามารถจำแนกประเภทของวัสดุ ได้เป็น ๔ ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

๑. วัสดุ
๒. ครุภัณฑ์
๓. ที่ดิน
๔. สิ่งก่อสร้าง

ดังนั้นการจัดการพัสดุคือการดำเนินการโดยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะทำได้มานั้นมีหลายวิธีเช่น การซื้อ การเช่า การจ้าง การผลิตหรือการจัดทำขึ้นเอง การแลกเปลี่ยน การรับบริจาค ซึ่งฝนทางทฤษฎีเห็นว่ามีข้อพิจารณาดังนี้

๑. การประมาณการหรือการรับรู้ถึงความต้องการในการจัดหาของหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ฝ่ายจัดหาที่ทำงานมีระบบดี จะต้องตรวจสอบความต้องการของหน่วยใช้งบประมาณ รวมทั้งต้องวางแผนการจัดหาไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทราบถึงปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติและความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดหาคุ่มค่าและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าต้องการใช้พัสดุเท่าไร ในช่วงเวลาใด นอกจากนั้นอาจจะต้องแสวงหาแหล่งสินค้าสำรองตลอดจนพัสดุที่ใช้แทนกันได้ด้วย เพื่อไว้ใช้ยามจำเป็น

๒. การกำหนดลักษณะพัสดุที่ต้องการ (description of the need) เมื่อทราบแผนงานแล้ว เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดหาคือต้องกำหนดลักษณะของพัสดุที่จัดหาเพื่อให้ตรงตามความต้องการอาจทำโดยรายละเอียดของพัสดุที่ต้องการอย่างชัดเจนซึ่งอย่างน้อยควรมีรายละเอียด เช่น ชื่อของพัสดุ คุณภาพที่ต้องการหรือไม่ต้องการ การตรวจสอบคุณภาพราคาพัสดุ ราคา และจำนวนที่ต้องการ และต้องไม่ทำการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของหน่วยใช้ การปฏิบัติเช่นนี้จะก่อให้เกิดการประสานกับหน่วยต่างๆ และลดความขัดแย้งในหน่วยงานหรือหน่วยใช้อื่นๆ เป็นอย่างดี

๓. การเลือกแหล่งพัสดุที่ต้องการ งานขั้นต่อไปเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดหาต้องรู้แหล่งของพัสดุที่ต้องการ โดยต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้ทราบว่าแหล่งใดมีสินค้าอะไรที่จะขาย โดยอาจทำบัญชีและขึ้นทะเบียนร้านค้า สำหรับสินค้าที่ระบุตราหือ หรือสินค้าที่มีเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ แหล่งขายอาจมีเพียงแหล่งเดียว สินค้าอย่างอื่นอาจมีหลายแหล่ง ซึ่งในที่สุดเราต้องเลือกเพียงแหล่ง

เดียว เกณฑ์ในการเลือกแหล่งขายนั้นขึ้นอยู่กับว่า ฝ่ายจัดหาเคยซื้อสิ่งของดังกล่าวมาอย่างสม่ำเสมอ หรือว่าเป็นครั้งแรกเท่านั้น อย่างไรก็ตามการเลือกซื้อในปัจจุบันขึ้นอยู่กับพิจารณาเรื่องราคาโดยอาจจำเป็นต้องแบ่งซื้อจากหลายแหล่งเพื่อรักษาความนิยมจากแหล่งอื่นไว้เพื่อประกันความปลอดภัย หรือเพื่อนโยบายอุดหนุนซึ่งกันและกัน

๔. การสืบราคาสินค้า (ascertaining the price) ในระหว่างกระบวนการเลือกแหล่งขาย ฝ่ายจัดซื้อจะต้องทำการสืบข่าวเกี่ยวกับราคาที่จะซื้อด้วย ราคาคือปัจจัยสำคัญต่อการเลือกซื้อครั้งสุดท้าย แม้ว่าฝ่ายจัดซื้อบางแห่งจะทำการสั่งซื้อโดยมิได้ระบุราคาก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่แล้วจะต้องมีการรวมราคาเข้าไว้ในคำสั่งซื้อทั้งนี้เพราะการมีสมมติฐานที่ว่าราคาเป็นข้อตกลงที่น่าสำคัญและจำเป็นในสัญญาที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องผูกมัดกันทางกฎหมาย

สำหรับสิ่งของที่เคยซื้อบ่อยๆในอดีตข่าวเกี่ยวกับราคาสินค้าก็คงมีอยู่แล้วแต่อย่างไรก็ตาม จะต้องตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าราคาขายนั้นเป็นราคาตลอดและไม่ขึ้นอยู่กับความไม่เอาใจใส่จนไม่ทราบว่าจะผันแปรไปประการใด ตัวอย่างเช่น สิ่งของหลายอย่างเราอาจหาข่าวราคาได้ในแคตตาล็อกหรือจากการต่อรองราคา ซึ่งวิธีนี้มักใช้กับการซื้อของส่วนราชการเนื่องจากจำเป็นต้องไปปฏิบัติตามระเบียบ ขั้นตอนของกฎหมายในแง่ของการแข่งขันกันระหว่างผู้เสนอขายอย่างยุติธรรมและเป็นไปโดยโปร่งใสวิธีนี้จะดีมากแต่ก็มีจุดอ่อนตรงที่ต้องใช้เวลามากเกินไปตั้งแต่การหาราคามาเปรียบเทียบ เทียบกับราคาในรายการแจ้งราคาหรือจากการต่อรองราคา

๕. การออกคำสั่งซื้อ (purchase the order) การออกคำสั่งซื้อเป็นงานหลักของฝ่ายจัดซื้อซึ่งทุกครั้งควรเป็นไปตามแบบมีลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นพยานหลักฐานซึ่งกันและกัน

๖. การติดตามการสั่งซื้อและเร่งรัด (follow up of the order and expediting) เมื่อออกคำสั่งซื้อไปเรียบร้อยแล้วมิได้หมายความว่า การจัดซื้อจะไม่มีความรับผิดชอบอีกต่อไป ฝ่ายจัดซื้อเกือบทุกแห่งจะต้องทำการติดตามการสั่งซื้อจนเป็นที่น่าเชื่อถือได้สำหรับเราแล้วก็ตาม

๗. การตรวจสอบใบอินวอยส์ (checking invoice) ฝ่ายจัดซื้อควรมีการตรวจสอบใบอินวอยส์ด้วย เนื่องจากการรับอินวอยส์เป็นการแจ้งว่าได้มีการส่งของที่ต้องการแล้ว

๘. การรักษาความสัมพันธ์กับผู้ขาย (maintenance of vendor relations) การรักษาความสัมพันธ์กับผู้ขายเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของฝ่ายจัดซื้อ ความสัมพันธ์เกิดจากการไว้วางใจกัน ว่ามีผู้กล่าวว่าคุณค่าของฝ่ายจัดซื้อวัดได้จากความนิยมในหมู่ผู้ขาย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของฝ่ายจัดซื้อสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้โดยง่าย

๓. ประสิทธิภาพในการบริหาร

ประสิทธิภาพในการบริหาร เป็นคำที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในการศึกษาเกี่ยวกับองค์กรจนดูเหมือนจะมีความหมายที่สามารถเข้าใจได้ในตัวเองแต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้ศึกษารวบรวมถึงความหมายของ

ประสิทธิภาพ ดังนั้นนักวิชาการทั้งชาวไทยชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้พบว่าประสิทธิภาพ มีความหมายที่หลากหลายดังนี้

John d. millet ได้กล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษย์ และจะได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ (ระพี แก้วเจริญ และ ทิตยา สุวรรณ , การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนไทยระดับนักบริหารอาวุโส, ๒๕๑๐)

ประสิทธิภาพ หมายถึง เรโซ หรือสัดส่วนระหว่างการลงทุนลงแรงไปทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับผลที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงนั้น (input-output ratio) สิ่งใดที่เราได้ลงทุนลงแรงไปแล้วได้รับผลตอบแทนเต็มที่ถือว่าได้ผล ๑๐๐ % และก็เรียกกันว่า ถ้าทำอย่างนั้นได้ก็เรียกว่าทำงานมีประสิทธิภาพ ๑๐๐ % (สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร)

ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานที่ประหยัด ได้ผลงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ คุ่มค่ากับการใช้ทรัพยากรในด้านการเงิน คน อุปกรณ์ และเวลา ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงหมายถึง อัตราความแตกต่างระหว่างปัจจัยนำเข้า(input) และผลผลิตที่ออกมา (output) (สำนักงาน กพ. "บันทึกความเห็นของ กพ. เรื่องการส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ")

จากการให้ความหมายของประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงาน และการปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จสูงสุดที่กำหนดไว้อย่างประหยัด รวดเร็ว มีคุณภาพ และคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ สามารถสร้างความพึงพอใจโดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้า (input) และผลผลิต (output)

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารและหลักการบริหารจะเห็นได้ว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ทรัพยากร ซึ่งได้แก่ คน เงิน ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหาร จึงประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ดังนี้

๑. การประสานงานเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยเฉพาะหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น หรือ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการประสานงานมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นเรื่องที่ต้องทำควบคู่กับการบริหารองค์การ หรือ หน่วยงานที่มีผู้บริหารทำหน้าที่รับผิดชอบ เป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่อง สอดคล้องกันไปเป็น การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวกับการใช้ความพยายามร่วมกัน (Unity of Effort) ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ที่จะทำให้พลังของแต่ละคนรวมกันเป็นพลังของหน่วยงานหรือองค์การ โดยการทำงานในรูปของทีมงาน

หลักการประสานงานนั้น อวยชัย ชบา ได้กล่าวว่า การประสานงานมีหลักการที่สำคัญดังต่อไปนี้ (อวยชัย ชบา, อ่างในมหาลัทธิสุโขทัยธรรมมาราช, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร, ๒๕๓๒)

๑.๑ การประสานงานมีทุกระดับชั้นของสายการบังคับบัญชา โดยเฉพาะในหน่วยงานที่มีสายการบังคับบัญชามาก และไม่แจ้งชัด ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การประสานงานต้องมีควบคู่กันไปทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และควรมีการประสานงานทุกระดับชั้น เนื่องจากหากขาดการประสานงานแม้เพียงระดับใดระดับหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อส่วนรวมเสมอ

๑.๒ การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข่าวสารและข้อเท็จจริงทั้งการสื่อสารจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง เบื้องล่างสู่เบื้องบน และการสื่อสารในแนวเดียวกัน เพื่อให้สามารถสื่อสารและประสานงานกันได้ทุกระดับ

๑.๓ การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์การ

๑.๔ การประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์การมีวัตถุประสงค์และนโยบายสอดคล้องกัน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้

๑.๕ การกระจายอำนาจของผู้บริหารออกไปเพื่อให้บุคคลเข้ามาช่วยเหลือผู้บริหารในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น

๑.๖ การควบคุม เพื่อระคับระคองการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องไปสู่จุดหมายเดียวกัน รวมทั้งคอยจัดอุปสรรคในการประสานงาน

๑.๗ การวางแผน กำหนดขั้นตอนและเวลาในการประสานงาน ซึ่งจะช่วยให้มีการประสานงานกันได้มากขึ้น ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการรวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการประสานงานจะเห็นได้ว่าการประสานงานมีความสำคัญต่อองค์การในการร่วมแรงร่วมใจใช้ทรัพยากรในการทำงาน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ไม่ให้เกิดการขัดแย้ง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วสอดคล้อง และกลมกลืนกันอย่างมีระบบ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน เนื่องจากการจัดอัตรากำลังเป็นกระบวนการบริหารกำลังคนในองค์การให้เพียงพอ เพื่อจะสามารถปฏิบัติภารกิจขององค์การได้อย่างสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยการเปรียบเทียบอัตรากำลังคนที่มีในปัจจุบันและพิจารณาถึงจำนวนประเภทของอัตรากำลังคนที่จำเป็นจะต้องสรรหาและรับเข้าใหม่หรือจะเอา

ออกไปจากองค์การ โดยการจัดอัตรากำลังคนจะต้องคำนึงถึงปัจจัย ๓ คือ มีจำนวนและชนิดของบุคคลตรงตามต้องการทุกประการ มีบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมบรรจุไว้ตรงกับความจำเป็นของงานและมีบุคคลไว้พร้อมในทุกครั้งที่มีความต้องการ

จากแนวความคิดในการจัดอัตรากำลังของ ชงชัย สันติวงษ์ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดอัตรากำลังมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์การ ทั้งนี้เนื่องจากองค์การที่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีอัตรากำลังกำลังคนอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นภารกิจขององค์การ ทั้งนี้จะต้องมีการเปรียบเทียบกับอัตรากำลังคนในปัจจุบันและพิจารณาปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการ

๓. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารองค์การ หมายถึง การทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยนำทรัพยากรการบริหารซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ชงชัย สันติวงษ์ ได้กล่าวไว้ว่า ในองค์การที่มีการนำเครื่องจักร เครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีด้านสารสนเทศเข้ามาใช้ในการทำงาน จะช่วยให้การผลิตและบริการต่างๆ ทำให้สะดวก รวดเร็ว ง่าย ไปได้ผลดี และมีราคาถูก แต่การนำเอาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ นักบริหารต้องช่วยปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีให้เกิดคุณค่าและประโยชน์กับทุกฝ่ายอย่างสมดุล รวมทั้งรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ไม่แพงเกินไป ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคน สิ่งแวดล้อม และสังคม

สำหรับ เสนาะ ดิยาว์ ได้กล่าวถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ทางเทคโนโลยีว่า การผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้า นั้น ในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะทำให้องค์การสามารถผลิตสินค้าหรือบริการในต้นทุนที่ต่ำ และมีคุณภาพที่ดี

จากข้อมูลข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์การ ทั้งนี้ เนื่องจากมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีประสิทธิภาพ และมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างเพียงพอจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้้องค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ภาวะเบียบ ข้อบังคับ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การแบบราชการนั้นมีลักษณะสำคัญ คือ มีภาวะเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากัน ดังนั้น ภาวะเบียบ ข้อบังคับที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานก็จะช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

เกี่ยวกับ ภาวะเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของหน่วยงานราชการต่างๆ นั้น สำนักงาน กพ. ได้เสนอว่าสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หน่วยราชการยังทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบและวิธีทำงานมากมายที่ซ้ำซ้อน จนทำให้ผู้ทำงานต้องเสียเวลาค้นคว้า ตรวจสอบอ้างอิงจากแหล่งต่างๆ จนเกิดความสับสนระหว่างเป้าหมายของงาน (End) วิธีการทำงานไปสู่เป้าหมายงาน (Means) การทำงานของข้าราชการบางส่วนจึงยึดอยู่กับเกณฑ์ ระเบียบทางการปฏิบัติมากกว่าจะคำนึงถึงเป้าหมายที่แท้จริงและผลสุดท้ายของงาน งานราชการจำนวนมากถึงล่าช้าเสียเวลา นำเบื้อหน้าของผู้เกี่ยวข้อง

จากข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารองค์การดังที่ได้กล่าวถึงทั้ง ๔ ประการ ได้แก่ การประสานงาน การจัดอัตรากำลัง ความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคโนโลยีและระเบียบ ข้อบังคับ จะเห็นว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานมีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการแต่ผู้ศึกษาจะขอทบทวนเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงาน

การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของนักวิชาการหลายๆท่าน โดยเฉพาะการปรับปรุงประสิทธิภาพในภาคราชการ ซึ่งจากการศึกษารวบรวมแนวความคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำเสนอได้ดังนี้

สำนักงาน กพ. ได้นำเสนอถึงแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานราชการซึ่งควรมีการดำเนินการควบคู่กันไป คือการลดขนาดองค์การให้เล็กกะทัดรัด ทั้งจำนวนส่วนราชการ จำนวนข้าราชการ และการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในระบบราชการ ซึ่งควรมีแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน เพื่อดำเนินการต่อไป

ส่วนราชการที่จะดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร ควรเน้นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) โดยกำหนดให้มีการจัดทำวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ในหน่วยงานที่ดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพให้ชัดเจน การปรับปรุงองค์การและกระบวนการทำงานใหม่ โดยการปรับเปลี่ยนและสร้างใหม่ กำหนดระบบและวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน กำหนดเครื่องมือการบริหารงานของส่วนราชการเพื่อประสานแผนงาน แผนคน เป็นต้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นปัจจัยการทำงาน เพื่อเปลี่ยนระบบกระบวนการทำงานให้รวดเร็ว และถูกต้อง แม่นยำ กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Indicator) เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจริงกับสิ่งที่คาดหวังและ

มีระบบการบริหารที่เปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ที่เกิดผล จึงประกาศผลให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับทราบต่อไป

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ ได้กล่าวถึงการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์หรือการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จว่ามีเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและควรคำนึงถึง คือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) การเปรียบเทียบงาน (Benchmarking) คุณภาพการให้บริการ (Service Quality) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Performance Auditing) การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) การมอบหมายอำนาจและให้อิสระในการทำงาน (Devolution and Autonomy) การวางแผนองค์กรและแผนกลยุทธ์ (Corporate and Strategic Planning) และการทำสัญญาผลการปฏิบัติงาน (Performance Contracting)

สำหรับองค์การที่คำนึงถึงเทคนิคการบริหาร โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวข้างต้น และนำมาใช้ประโยชน์จะทำให้องค์การมีลักษณะต่างๆ เช่น มีพันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจน ผู้บริหารทุกระดับทราบทราบและมีเป้าหมายการทำงานชัดเจน เป้าหมายสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม การจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนทราบเป้าหมายและความคาดหวังขององค์กร มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและการบริหาร มีระบบสนับสนุนการทำงาน มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันในการทำงาน เจ้าหน้าที่มีขวัญกำลังใจทำงาน

อย่างไรก็ดี ถึงแม้การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการจะได้รับความสนใจและมีการนำไปดำเนินการในหลายหน่วยงานแต่ในทางปฏิบัติยังมีหลายหน่วยงานที่ยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยสาเหตุหลัก ๓ ประการด้วยกัน คือ

๑. การทำงานโดยไม่คำนึงถึงต้นทุน ความคุ้มค่า เป้าหมายและมาตรฐานในการทำงาน การปฏิบัติราชการถือเป็นหน้าที่ มิใช่เพื่อการอยู่รอด ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรที่ใช้ ทำให้การทำงานมีปัญหาด้านประสิทธิภาพ

๒. มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบและวิธีการทำงานที่มากมายซับซ้อนจนทำให้ผู้ทำงานต้องเสียเวลาค้นคว้า ตรวจสอบ อ้างอิงจากแหล่งต่างๆ จนเกิดความสับสนระหว่างเป้าหมายของงานและวิธีการทำงาน

๓. ขาดเครื่องมือเทคนิคและบริหารที่ทันสมัย ประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเกิดขึ้นได้ยาก และผู้ทำงานเกิดความเบื่อหน่าย

จากการศึกษารวบรวมเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหาร สามารถสรุปได้ว่าประสิทธิภาพการบริหาร คือ การปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ โดยพิจารณาได้จากปัจจัยนำเข้าและผลผลิต อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพการบริหารย่อมต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการทั้งจากบุคคล องค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร โดยเฉพาะองค์กรราชการมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมายทำ

ให้การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบราชการทั้งระบบเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตามความพยายามในการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบราชการได้มุ่งเน้นที่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและสามารถควบคุมได้ง่ายกว่า

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ พบรายงานการศึกษาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน และมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังถึงอุปกรณ์สายสรรพาวุธ ซึ่งได้รวบรวมมาเป็นกรอบในการศึกษา จำนวน ๓ ผลงาน ดังสรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. วิทยานิพนธ์ของ พันเอก จรินทร์ สว่างวรรณ เรื่อง กรมสรรพาวุธทหารบกกับการจัดหาโดยวิธี เอฟ เอ็ม เอส ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาพบว่าภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ กองทัพบกไทยได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากสหรัฐฯ เรียกว่าโครงการ MAP (Military Assistance Program) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงต่อกองทัพบก เพราะสิ่งที่รัฐบาลสหรัฐฯ ช่วยเรานั้น คือ อาวุธ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการทำสงคราม เมื่อระบบอาวุธเปลี่ยนไป จึงต้องเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ ตามมา ที่สำคัญคือในด้านการจัดการฝึกการยุทธ และการส่งกำลังบำรุงภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด โดยสหรัฐฯ

๒. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์สายสรรพาวุธในกองทัพบกของ พลตรี เพ็ญศักดิ์ เพ็ชรสดศิลป์ ผลการศึกษาพบว่า จิตความสามารถหน่วยสนับสนุนการซ่อมบำรุงที่มีอยู่ในปัจจุบันทุกระดับ ยังไม่สามารถสนับสนุนได้ตามจิตความสามารถสาเหตุประการหนึ่ง คือ กองทัพบกมียุทโธปกรณ์สายสรรพาวุธมาจากหลายแห่ง หลายตระกูลและงบประมาณ ในการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ไม่เพียงพอกับความต้องการ

๓. เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์สายสรรพาวุธของ พลโท สิริชัย รัชญญศิริ ผลการศึกษาพบว่า กรมสรรพาวุธทหารบกต้องรับผิดชอบยุทโธปกรณ์ของ กองทัพบกเป็นจำนวนมาก แต่งบประมาณในการซ่อมบำรุงที่ได้รับกับลดลงทุกปี ทำให้สภาพยุทโธปกรณ์มีแนวโน้มงดใช้การสูงขึ้น จึงต้องเร่งพัฒนาหลักสูตรช่าง ซ่อมบำรุงโดยให้เน้นภาคปฏิบัติและพิจารณาการศึกษาให้มีส่วนร่วมทั้งหน่วยราชการและภาคเอกชน ด้วย

สรุป ผู้วิจัยเห็นว่า การการส่งกำลังและการซ่อมบำรุงในกรณีศึกษา มีมุมมองที่ต้องให้พิจารณาหลายมิติ ซึ่งแต่ละมิติจะมีความสัมพันธ์กัน ทั้งในเรื่องหลักการส่งกำลังและซ่อมบำรุง การจัดหา การสนับสนุนของหน่วยรวมถึงการบริหารจัดการในองค์กรนั้น ทำให้ทราบถึงการปรับตัวในงานส่งกำลังบำรุงที่กองทัพบกได้ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ และบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในปัจจุบันมีความจำเป็นที่ต้องนำวิธีการบริหารจัดการแนว

ใหม่ มาประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการ
ยุทธโศปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งสามารถนำมา
ปรับใช้เพื่อการควบคุมและลด Inventory Cost การสะสมชิ้นส่วน ASL และ PLL อีกทั้งเพิ่ม
ความรวดเร็วในการซ่อมบำรุง และแก้ไขการคงค้างงานของยุทธโศปกรณ์เป็นเวลานาน ในขณะที่
ความสำเร็จทั้งปวงขึ้นอยู่กับมนุษย์หรือบุคลากรในองค์กรนั้นๆด้วยซึ่งจะทำการวิเคราะห์ต่อไป

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษา การจัดหา ยุทโธปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดย ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนตามหัวข้อ ดังนี้

๑. วิธีการวิจัย
๒. ผู้ให้ข้อมูล (ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง)
๓. เครื่องมือวิจัยและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล
๖. สรุป

๑. วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษา ถึงสาเหตุและปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่กองทัพบกจัดหามาใช้ ประจำการจากกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ยึดหลักการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงตามหลักนิยมของ กองทัพสหรัฐฯ โดยจะศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 แหล่ง คือ แหล่งที่ 1 คือข้อมูลจาก แหล่งปฐมภูมิ (Primary Source) และแหล่งที่ 2 คือข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source)

๒. ผู้ให้ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจง กับบุคคล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสาร คำรา ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interviewing) ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ และ การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group interviewing) เจ้าหน้าที่จัดหา,หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ, หัวหน้าฝ่ายจัดหา, หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง ดังนี้

๑.๑ ผู้บังคับบัญชา (จก.สพ.ทบ. หรือ รอง จก.สพ.ทบ.) จำนวน ๑ นาย

๑.๒ เจ้าหน้าที่ในการจัดหา,หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ, หัวหน้าฝ่ายจัดหา, หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง จำนวนหน่วยละ ๑ นาย

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นข้อมูลที่ได้จากระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ รวมถึงนโยบายของผู้บังคับบัญชา

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้การสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา สาเหตุ และปัญหาของการส่งกำลังบำรุง และซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่กองทัพบกจัดหาเข้ามาใช้ในราชการจากกลุ่มประเทศต่างๆ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหา เพื่อหาแนวทางในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ฯ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งจากเอกสาร ระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviewing) และนำมาสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

การวิจัยในส่วนนี้ โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ลักษณะตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงๆ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยกำหนดผู้ตอบอย่างเฉพาะเจาะจงไว้แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ขึ้น มีการเตรียมแนวคำถามไว้กว้าง ๆ ซึ่งจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่แล้วประเด็นคำถามประกอบด้วยแนวคำถามหลัก ได้แก่ สาเหตุ และปัญหาของการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ฯ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโดยตรง และที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งจะมีแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ประกอบด้วยหัวข้อ ด้านประวัติส่วนตัว ได้แก่ ข้อมูลลักษณะทางสังคม เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ และการจดบันทึกข้อมูลจากการพูดคุย สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงนั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ครั้งละ ๑ ท่าน ใช้เวลา ๔๐ นาที ถึง ๑ ชั่วโมงครึ่ง เมื่อนัดหมายผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้แล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มต้นการสัมภาษณ์จากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ในครั้งนี้ โดยในเริ่มแรกผู้วิจัยจะยังไม่กล่าวถึงรายละเอียดของข้อมูลที่ศึกษามาได้ เพราะเกรงว่าจะเป็นการชี้นำความคิดของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูง แต่จะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงสร้างไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงแต่ละท่านก็จะมีข้อมูล และมุมมองที่แตกต่างกันไป และเมื่อจบการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยจึงได้กล่าวรายละเอียดของงานวิจัยที่ได้ศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลมา เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงได้กล่าวคำขอบคุณ พร้อมกับชี้แจงให้ท่านทราบว่าข้อมูลที่ท่านได้ให้สัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะนำกลับไปถอดเทป และจะส่งมาให้ท่านตรวจดูอีกครั้งก่อนนำลงในรายงานการวิจัย

๒. ใช้การเก็บข้อมูล จากเอกสาร ระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา โดยละเอียด

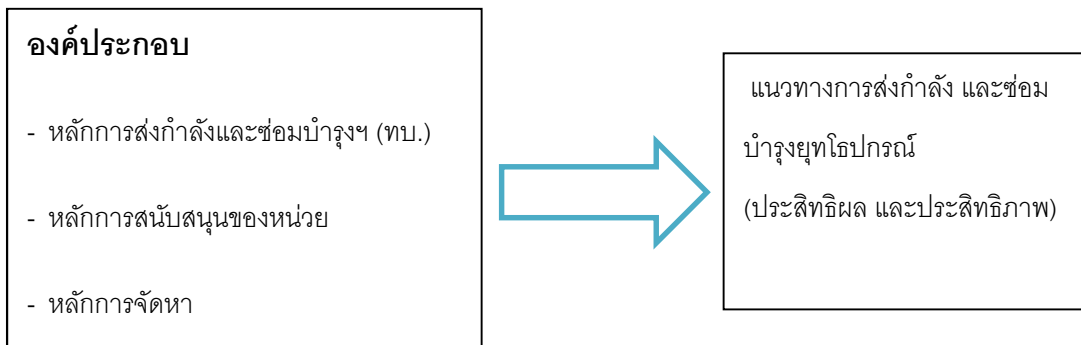
๕. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยจะเขียนรายงานผลข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบพรรณนา รายงาน โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา และอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ร่วมวิเคราะห์คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการถอดเทปบทสัมภาษณ์ และตรวจสอบเนื้อหาการสัมภาษณ์โดยอ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดเปรียบเทียบกับการฟังเทปสัมภาษณ์ซ้ำหลายรอบ และนำเนื้อหาที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์หาข้อสรุปก่อนนำลงในรายงานการวิจัย โดยจะรายงานเรียงตามข้อคำถาม ซึ่งเป็นแนวคิดของคำตอบแต่ละท่าน

เมื่อได้ข้อมูลตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้น โดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการตีความแยกมูลเหตุปัจจัยของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงบริบทของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเสนอแนะหารูปแบบ และแนวทางที่มีความเป็นไปได้สูงสุดในการหาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ โดยใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดผล และประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ดังกล่าว

๖. การสรุป และการรายงานผลการศึกษา

การสรุปผลจะใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา โดยใช้หลักการทางวิชาการ และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมกับผลการสัมภาษณ์ โดยคำนึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กองทัพบกนั้นมียุทโธปกรณ์จำนวนมากหลากหลายแบบทั้งอาวุธ และยานพาหนะ โดยเฉพาะยุทโธปกรณ์รบเกือบทั้งหมด เป็นยุทโธปกรณ์ที่อยู่ความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารบกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งการส่งกำลังและซ่อมบำรุง เพื่อให้ยุทโธปกรณ์เหล่านั้นมีความสมบูรณ์พร้อมรบได้ตลอดเวลา และการที่หน่วยทหารต่างๆ จะมีความพร้อมรบได้ตลอดเวลา นั้น ก็หมายถึงต้องมีการสนับสนุนชิ้นส่วนซ่อมอะไหล่ต่างๆ และการสนับสนุนการซ่อมบำรุงอย่างเพียงพอ และทันเวลา โดยเฉพาะการส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมของประเทศสหรัฐฯ ที่จะต้องเข้ามาแทนที่ยุทโธปกรณ์เดิมที่กองทัพบกใช้ประจำการอยู่ ดังนั้นการศึกษาปัญหาเพื่อหาแนวการส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงที่เหมาะสมจะทำให้ยุทโธปกรณ์ของหน่วยในกองทัพบกมีความพร้อมรบเร็วที่สุดๆ สามารถดำเนินการได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ต่อเนื่อง และประหยัดงบประมาณ

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งกำลัง และซ่อมบำรุง

ด้วยเหตุที่ยุทโธปกรณ์มีจำนวนมากมีหลายแบบ และมีหลายชนิดทั้งอาวุธและยานพาหนะ (รถรบ) การดำเนินการทางการส่งกำลังและการซ่อมบำรุงในปัจจุบันยังคงใช้พื้นฐานและแบบอย่างของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการสะสมชิ้นส่วนซ่อมความคิดในการปรับระบบการส่งกำลังบำรุงกองทัพบกในสภาวะปัจจุบัน และอนาคตจึงได้ตั้งสมมุติฐานว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากเงื่อนไขสองประการ คือ ประการแรก เนื่องจากความหลากหลายของอาวุธยุทโธปกรณ์ จึงต้องทำให้มีการสะสมในส่วนของยุทโธปกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่โดยไม่สามารถใช้ร่วมกันได้ ประการที่สอง เนื่องมาจากงบประมาณที่จำกัด ไม่สามารถจัดหายุทโธปกรณ์ของประเทศสหรัฐฯ และประเทศที่ใช้หลักนิยมการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบประเทศสหรัฐฯ รวมถึงการจัดหาเพื่อสะสมชิ้นส่วนซ่อมได้ครบทุกประเภท และจำนวนที่ระบุไว้ตามหลักนิยมและมาตรฐานที่กำหนดไว้

ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ กรมสรรพาวุธทหารบก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการส่งกำลังและซ่อมบำรุง โดยเฉลี่ยปีละประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าล้านบาท เพื่อจัดหาชิ้นส่วนซ่อมสนับสนุนหน่วยต่างๆ ตั้งแต่ปี ๔๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันงบประมาณดังกล่าวได้ถูกปรับลดลงเป็นจำนวนมาก เหลือเฉลี่ยปีละประมาณ ๑,๓๐๐ ล้านบาท

ถึงแม้ว่างบประมาณจะถูกปรับลดลงแต่ความรับผิดชอบในยุทธโศปกรณ์ยังคงมีอยู่ เช่นเดิม และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากหน่วยใช้ยังคงมียุทธโศปกรณ์ตามอัตราเพื่อปฏิบัติการกิจ และได้มีการจัดหายุทธโศปกรณ์ใหม่เข้ามาประจำการเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนที่ขาดอัตราและในส่วนที่เสริมเพื่อให้หน่วยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการปรนนิบัติบำรุง และการซ่อมบำรุงด้วยเช่นกัน

อีกทั้งการคัดเลือกแบบของยุทธโศปกรณ์ที่นำเข้ามาใช้งานก็มีมาจากหลากหลาย ประเทศ และในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมายุทธโศปกรณ์หลักหรือยุทธโศปกรณ์สำคัญส่วนใหญ่จะมาจากกลุ่มประเทศแถบยุโรปตะวันออก และกลุ่มประเทศแถบเอเชีย

จากเงื่อนไขดังกล่าว จึงต้องมาพิจารณากันถึงระบบส่งกำลังบำรุงที่กองทัพไทยใช้อยู่ ในปัจจุบัน รูปแบบการส่งกำลังบำรุงที่กองทัพไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ที่เลียนแบบจากการส่งกำลังบำรุงของสหรัฐฯ เมื่อประมาณ ๔๐ ปีที่แล้ว ซึ่งปัจจุบันกองทัพสหรัฐฯ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปแต่กองทัพไทยยังคงใช้อยู่ คือ การส่งกำลังบำรุงจากคลังส่วนฐาน คือ คลังของกรมฝ่ายยุทธบริการไปยังคลังหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบของกองทัพก็คือคลังของกองบัญชาการช่วยรบซึ่ง กองทัพ บกได้แบ่งออกเป็น ๔ กองทัพภาค ก็ต้องมี ๔ คลังกองบัญชาการช่วยรบ ซึ่งก็หมายถึง คลัง ส่วนฐาน จะต้องส่งชิ้นส่วนชนิดเดียวกันไปสะสมไว้ยัง ๔ ที่ และยังคงวางระดับไว้เป็นชิ้นส่วน สนับสนุนโดยตรงของกองพล และเป็นชิ้นส่วนซ่อมสะสมของหน่วยใช้อีก โดยอัตราการสะสมก็ต้องขึ้นอยู่กับสถิติความสิ้นเปลืองความต้องการงบประมาณในการจัดหาที่ยังทวีมากขึ้น

ปัจจุบัน กรมสรรพาวุธทหารบก (คลังส่วนฐาน) ได้สะสมชิ้นส่วนซ่อมทั้งหมดไว้ จำนวนมากหลายหมื่นรายการ คิดเป็นเงินประมาณ หลายพันล้านบาท นอกจากนั้นยังมีชิ้นส่วนซ่อมที่สะสมไว้ตามกองบัญชาการช่วยรบ กองสรรพาวุธเบา กองพันซ่อมบำรุง และที่หน่วยใช้อีก เป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อคิดเป็นตัวเงินแล้ว จะเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท สำหรับการวางระดับ ชิ้นส่วนซ่อมไว้ที่หน่วยในระดับต่างๆ นั้น ระบบการส่งกำลังของกองทัพไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดไว้ว่า เมื่อยุทธโศปกรณ์ชำรุด หน่วยก็จะนำชิ้นส่วนซ่อมตามอัตราพิกัด (PLL) ที่หน่วยใช้มี อยู่มาดำเนินการซ่อมก่อนเป็นลำดับแรก และ ทำการเบิกทดแทนไปยังหน่วยสนับสนุนโดยตรง หน่วยสนับสนุนโดยตรงถ้ามีชิ้นส่วนซ่อมดังกล่าวก็ต้องตัดจ่ายให้หน่วยเบิกและทำการเบิก ทดแทนไปยังหน่วยสนับสนุนทั่วไป ทำในลักษณะเดียวกันนี้จนกระทั่งถึงกรมสรรพาวุธทหารบก (กองควบคุมสิ่งอุปกรณ)ซึ่งถือเป็นคลังส่วนฐานจะเห็นได้ว่าในทุกๆระดับจะมีการสะสมชิ้นส่วนซ่อม ในความรับผิดชอบของตนไว้ โดยคิดเกณฑ์การวางระดับตามระเบียบกองทัพกว่าด้วยชิ้นส่วนซ่อม ตามอัตราพิกัด และชิ้นส่วนซ่อมที่สะสม พุทธศักราช ๒๕๑๒ โดยมีสาระสำคัญโดยสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. **จีนส่วนซ่อมตามอัตราพิกัด (PLL = Prescribed Load List)** หน่วยใช้จะมีไว้ครอบครองเพื่อทำการซ่อมบำรุงประจำหน่วย แล้วเบิกทดแทนให้เต็มตามจำนวนขั้นต่ำ ๑๕ วันส่งกำลังซึ่งเป็นรายการที่กำหนดไว้ในคู่มือส่งกำลัง และจะมีการเพิ่ม และลดระดับสะสม ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงตามสถานการณ์ได้ โดยหน่วยสนับสนุนโดยตรงเป็นผู้ตรวจสอบพิจารณา

๒. **จีนส่วนซ่อมสะสม (ASL = Authorized Stockage List)** ได้แก่ จีนส่วนซ่อม และองค์ประกอบของยุทธภัณฑ์ที่ กรมสรรพาวุธทหารบก อนุมัติให้หน่วยสนับสนุนทางการส่งกำลัง สะสมไว้ เพื่อจ่ายทดแทนรายการที่ชำรุดซ่อมได้ เมื่อหน่วยซ่อมบำรุงไม่สามารถซ่อมยุทธภัณฑ์ ที่ชำรุดให้แล้วเสร็จทันความต้องการ และหมายรวมถึงจีนส่วนซ่อมควบคู่ที่จัดให้โดยอัตโนมัติที่หน่วยจ่ายส่งให้ หรือสนับสนุนยุทธภัณฑ์รายการใหม่ ตลอดจนจีนส่วนซ่อมตามบัญชีของหน่วยสนับสนุน สะสมไว้เพื่อการซ่อมบำรุงอีกด้วย การเพิ่มและตัดรายการสะสมต้องรายงานหน่วยสนับสนุนขึ้นเหนือขึ้นไปตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าจีนส่วนซ่อมจะต้องถูกไปสะสมไว้ตั้งแต่คลังของกองบัญชาการช่วยรบ คลังของหน่วยระดับต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่ถึงกระนั้น หน่วยสนับสนุนก็ยังไม่สามารถแจกจ่ายจีนส่วนซ่อมให้กับหน่วยเบิกได้ครบตามที่หน่วยต้องการ ด้วยเหตุที่ความสิ้นเปลืองจีนส่วนซ่อมในแต่ละพื้นที่มีไม่เท่ากันประการหนึ่ง จีนส่วนที่หน่วยต้องการหน่วยสนับสนุนไม่มีสะสมไว้ ประการหนึ่ง สาเหตุหลักก็คือหน่วยเหนือขาดงบประมาณในการจัดหาจีนส่วนซ่อมมาแจกจ่ายให้ ซึ่งแตกต่างจากสมัยที่กองทัพได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ ในสมัยนั้นการจัดหาของหน่วยเหนือคือการเบิกจากสหรัฐฯ ซึ่งไม่มีข้อจำกัด เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป กองทัพไทยจัดซื้อ จัดหายุทโธปกรณ์ และจีนส่วนอะไหล่เอง ความหลากหลายของยุทโธปกรณ์ที่มีแหล่งผลิตนอกเหนือจากของสหรัฐฯ ทำให้ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และต้องควบคุมทางการส่งกำลังมากขึ้น

ในเรื่องของคลังจีนส่วน ตลอดเวลาที่ผ่านมานั้น เราจัดให้มีคลังสะสมจีนส่วนกระจายออกไปทั่วทุกกองทัพภาค เพื่อให้สามารถแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์หรือจีนส่วนซ่อมให้กับหน่วยใช้ได้ทันทีที่มีการเบิก ซึ่งเป็นไปตามหลักนิยามของสหรัฐฯ และมีส่วนสัมพันธ์กันกับการขนส่งสิ่งอุปกรณ์ หรือจีนส่วนซ่อมเพื่อไปวางระดับ เวลาในการจัดส่งจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องให้มีการเพิ่มยอดจำนวน สะสม โดยกรมการขนส่งทหารบกเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการขนส่ง ในภาพรวมของกองทัพบกปัจจุบันใช้ระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการรับและส่งสิ่งอุปกรณ์ พุทธศักราช ๒๕๐๐ ลง ๗ กันยายน ๒๕๐๐ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้การรับส่งสิ่งอุปกรณ์ ของกองทัพบกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสม โดยมีเอกสารทางบัญชีระหว่างหน่วยรับกับหน่วยส่ง ซึ่งถือเป็นเอกสารเพื่อให้หน่วยขนส่งดำเนินการเคลื่อนย้ายสิ่งอุปกรณ์

สำหรับการวางระดับสะสม PLL ของหน่วยใช้นั้น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการสะสมเงินส่วนซ่อมของยูทโรปกรณบ้างประเภทของหน่วย กองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ปัจจุบันการสะสมเงินส่วนซ่อม PLL ของรถยนต์บรรทุก (รยบ.) ๒๑/๒ คัน เอ็ม ๓๕ เอ ๒ (สหรัฐฯ) กองพลนี้จะต้องสะสมเงินส่วนซ่อม PLL ไว้ทั้งหมด ๔๐ รายการ เป็นจำนวนเงินรวม ๑,๓๔๔ ชิน คิดเป็นมูลค่า ๔๖๑,๑๒๒.๐๐ บาท, รยบ.๑ ๑/๔ คัน ฮัมวี สะสม ๔๔ รายการ คิดเป็น ๖๖ ชิน มูลค่า ๔๐๖,๓๖๑.๕๑ บาท และ ยังมี รยบ. ขนาดต่างๆ อีกเช่น ๑ ๑/๔ คัน , ๕ คัน และ ๑๐ คัน นอกจากนั้นยังมีอาวุธ ระบบอาวุธ เครื่องควบคุมการยิง อีกหลายชนิด หลายรายการ การสะสม PLL จึงมียอดสะสมในสถานะปกติเป็นจำนวนมาก มูลค่าคิดเป็นจำนวนเงินมหาศาล

แนวทางในการแก้ปัญหา

จะเห็นได้ว่างบประมาณที่ใช้ในการสะสมเงินส่วนซ่อมยูทโรปกรณของหน่วยคลังและหน่วยใช้ต่างๆ จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งทางกองทัพก็ได้มองเห็นแล้วว่า การใช้งบประมาณจำนวนมากดัง กล่าวอาจจะไม่คุ้มค่าเนื่องจากการคิดรายการเงินส่วนซ่อมตามการสะสม PLL ของยูทโรปกรณแต่ละชนิดมีรายการเป็นจำนวนมาก และรายการที่สะสมไว้บางรายการไม่ได้นำออกมาใช้งาน จึงเห็นว่าถ้า ทบ. (สพ.ทบ.) ยังใช้ระบบการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงแบบเดิมอยู่จะต้องสะสมเงินส่วนซ่อมตามบัญชีไว้ที่คลังต่างๆตามระบบการคิดมาตรฐานของประเทศสหรัฐฯ จึงได้มีการปรับระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงโยที่หน่วยคลังและหน่วยซ่อมบำรุงไม่ต้องมีการสะสมเงินส่วนซ่อมต่อไป โดยบริษัทตัวแทนผู้ขายยูทโรปกรณดังกล่าวเป็นผู้ที่สะสมเงินส่วนซ่อมและดำเนินการซ่อมบำรุงซึ่งเหมือนกับศูนย์บริการต่างๆไป เพียงแต่ผู้ใช้หรือช่างซ่อมบำรุงประจำหน่วยจะเป็นเพียงผู้ใช้คอยตรวจสอบเพื่อนำยูทโรปกรณเข้าซ่อมบำรุงตามระยะเวลาหรือกรณีถ้ามียูทโรปกรณชำรุด หน่วยซ่อมบำรุงที่มีหน้าที่ดูแลยูทโรปกรณของหน่วย จะเป็นผู้ประเมินความชำรุดเพื่อส่งยูทโรปกรณเข้ารับการซ่อมบำรุงที่ศูนย์บริการและจะมีหน้าที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ของยูทโรปกรณหลังจากที่ออกจากศูนย์บริการ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์สายสรรพาวุธ ที่มีต้นเหตุมาจากการที่กองทัพบก มียูทโรปกรณในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก มีหลายแบบหลายชนิด และมีแหล่งที่มาจากหลายประเทศ ในขณะที่เรายังคงยึดถือและใช้แบบแผนการส่งกำลังแบบเดิม ซึ่งเป็นหลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ ประกอบกับกำลังงบประมาณในการดูแลรักษายูทโรปกรณของกองทัพบกในปัจจุบันลดน้อยลง การสะสมเงินส่วนซ่อมตามคลังแจกจ่ายต่างๆ ซึ่งมีหลายหน่วยทำให้ต้องมีการสะสมเงินส่วน ฅ คลังแจกจ่ายจำนวนมาก โดยเฉพาะการวางระดับ PLL ขึ้นต้นให้หน่วยต่างๆ สะสมไว้สำหรับยูทโรปกรณประเภทเดียวกันในหลักเกณฑ์

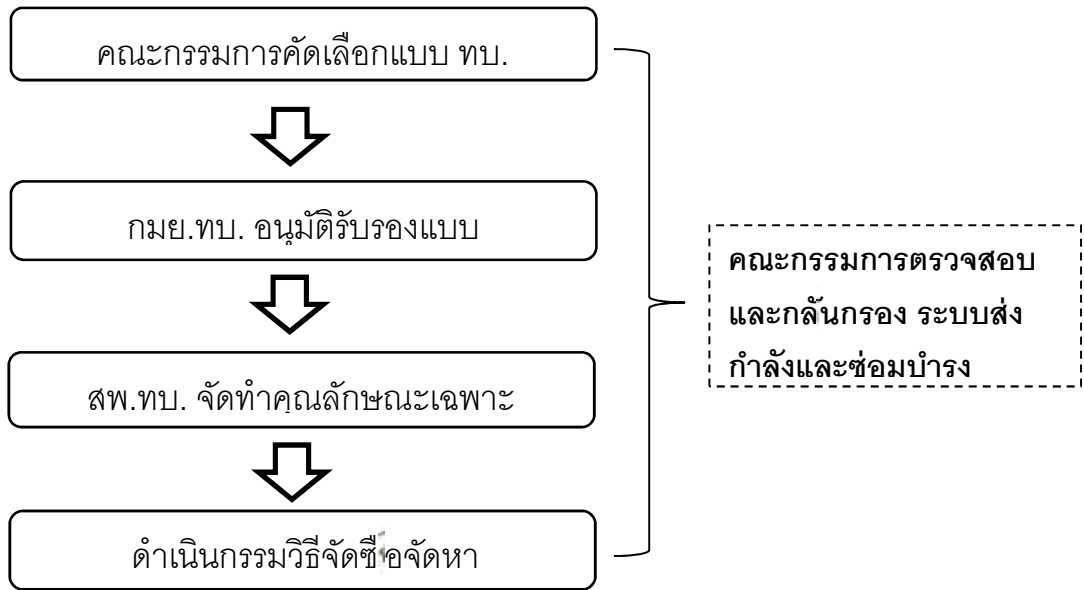
เดียวกัน อีกทั้งการตรวจสอบ และการควบคุมทางบัญชีที่สลับซับซ้อน ทำให้การบริหารจัดการงานด้านการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาหลักเกิดขึ้นจากงบประมาณที่ใช้ในการสะสมชิ้นส่วนซ่อมอยู่มากเกินไป เพื่อเป็นการลดการสะสมชิ้นส่วนซ่อม จึงได้เปลี่ยนระบบการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงโดยที่หน่วยระดับคลัง และหน่วยซ่อมบำรุงไม่จำเป็นต้องสะสมชิ้นส่วนซ่อมอีกต่อไป

ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่ ทบ. นำมาใช้แบบใหม่ (open end) นั้น เป็นระบบการส่งกำลัง และ ซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณ และ วงเงินขึ้นอยู่กับการชำระภายใต้งบประมาณที่ได้รับ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยจะทำให้ได้ประโยชน์ดังนี้

๑. สามารถนำยุทโธปกรณ์(รถรบ) เข้ารับการซ่อมได้ที่ศูนย์บริการทั่วประเทศ
๒. สามารถแก้ปัญหาการจัดซื้อชิ้นส่วนซ่อม หรือ สป. คงคลังของ ทบ. (ลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ PLL, ASL)
๓. ความรวดเร็ว
๔. แก้ปัญหาการคงค้างงานเป็นเวลานาน

ถึงอย่างไรก็ตามแต่การใช้ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ (open end) ที่จะนำมาใช้กับยุทโธปกรณ์ที่จัดซื้อเข้ามาใหม่จากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก และกลุ่มประเทศแถบเอเชีย ที่ไม่ได้ยึดหลักการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงตามหลักนิยมของประเทศสหรัฐฯ จึงทำให้ยากต่อการกำหนดขั้นตอนการซ่อมบำรุงที่หน่วยสรรพาวุธที่ให้การสนับสนุน การกำหนดชิ้นส่วนซ่อมตามบัญชีรายละเอียดที่ต้องกำหนด ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการปรนนิบัติบำรุง และซ่อมบำรุง และที่สำคัญที่สุดคือการให้การศึกษาคือความรู้ในการใช้งานการปรนนิบัติบำรุงของหน่วยใช้ และการซ่อมบำรุงของหน่วยสนับสนุนในแต่ละระดับ เนื่องจากว่ายุทโธปกรณ์ที่นำมาใช้ในราชการจะต้องมีอายุการใช้งานไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีเป็นอย่างน้อย ซึ่งในอนาคตไม่สามารถกำหนดหรือมีอะไรรับรองได้ว่าถ้ายุทโธปกรณ์ดังกล่าวล้า สมัยไปแล้วยังมีชิ้นส่วนซ่อมสนับสนุนได้อีกหรือไม่ หรือยังมีศูนย์บริการอยู่ช่างซ่อมประจำหน่วยจะได้รับความรู้ หรือมีขีดความสามารถในการดูแลยุทโธปกรณ์ได้หรือไม่ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ในกรณี ดังกล่าวหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องกำหนดหรือแจ้งรายละเอียดในขั้นตอนของการจัดหาในรูปแบบของคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ผู้ประกอบการหรือประเทศผู้ผลิตได้ทราบถึงในรายละเอียดโดยเฉพาะระบบการส่งกำลัง และซ่อมบำรุงของ ทบ. ไทย มีลักษณะการกำหนดในรายละเอียดการแบ่งขั้นตอนการสนับสนุนการส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓-๓ ขั้นตอนในการจัดหาทุโธปกรณ์มาใช้งาน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ความรับผิดชอบของกรมสรรพาวุธทหารบก ในงานการส่งกำลัง และ ซ่อมบำรุงถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญซึ่งจะต้องทำให้หน่วยมีความพร้อมรบอย่างรวดเร็วที่สุด โดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งการงดการช่วยเหลือทางทหารของประเทศสหรัฐฯ รวมถึงการตัดลดงบประมาณทางการทหารของรัฐบาล จึงทำให้กรมสรรพาวุธทหารบกจำเป็นต้องหาแนวทางหรือรูปแบบการส่งกำลัง และ ซ่อมบำรุงเพื่อที่จะดูแลรักษายุทโธปกรณ์ให้มีความพร้อมรบ และมีอายุการใช้งานที่ยาวนานที่สุด การจัดหายุทโธปกรณ์จากกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่มีราคาไม่สูงมากเหมือนกับประเทศสหรัฐฯ และกลุ่มประเทศนาโต้ ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มศักยภาพให้กับกองทัพ แต่ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ ในกลุ่มประเทศดังกล่าวไม่ได้ใช้แนวทางหรือหลักนิยมในการส่งกำลัง และ ซ่อมบำรุงตามแบบที่กองทัพไทยใช้ทำให้การส่งกำลังและซ่อมบำรุงของยุทโธปกรณ์ดังกล่าว ต้องหารูปแบบ และแนวทางที่เหมาะสมโดยใช้การบริหารจัดการแบบให้ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป โดยใช้ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ open end ที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหา สป. คงคลัง (การประหยั้ดงบประมาณ) ความรวดเร็ว และความพร้อมรบของหน่วยได้ โดยประเด็นสำคัญจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนภายใต้กำกับของคณะกรรมการตรวจสอบและกลั่นกรองระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุง เพื่อที่จะกำหนดรายละเอียดต่างๆ ให้ผู้ประกอบการหรือประเทศผู้ผลิตได้ทราบตรงกับความต้องการของ ทบ. ไทย

แนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

ตามความเห็นของผู้วิจัยฯ การใช้ระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุง แบบ OPEN END กับยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแม้จะเป็นการประหยัดงบประมาณในการวางระดับชิ้นส่วนซ่อม ตามสถานการณ์การส่งกำลังบำรุงต่างๆ ในแต่ละลำดับ ซึ่งหมายรวมถึงอายุการใช้งานชิ้นส่วนซ่อมต่างๆ ด้วย และใช้ศูนย์บริการต่างๆ ที่ประจำอยู่ทั่วประเทศในการสนับสนุนแต่ยังคงมีอีกหลายกรณีที่จะต้องเตรียมการและบริหารจัดการรวมถึงการตรวจสอบถึงระบบดังกล่าวมีประโยชน์และเป็นการประหยัดงบประมาณ จริงหรือไม่ โดยมีข้อในการพิจารณาดังนี้

๑. การศึกษา ควรจัดระบบในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงกับยุทธโปกรณ์ดังกล่าว ให้สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบและคำสั่งฯ ในเรื่องของการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของกองทัพบก (ที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง) เพื่อให้มีความพร้อม หากมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ควรจัดให้ช่างในทุกระดับการซ่อมบำรุง มีความรู้ในการซ่อมบำรุงฯ ตามระดับชั้นการซ่อมอย่างจริงจัง สามารถทำการซ่อมบำรุงได้ ถึงจะมีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้กับตัวรถ

๓. การศึกษาต่อว่าระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ OPEN END จะช่วยให้สามารถประหยัดงบประมาณได้จริงหรือไม่ เนื่องจากการซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณและวงเงินต่อคันขึ้นอยู่กับภาระการชำรุดภายใต้งบประมาณที่ได้รับ

๔. ควรกำหนดรายละเอียดในการซ่อมบำรุง ราคาชิ้นส่วนซ่อมและค่าแรงในการซ่อมบำรุง เพื่อจะได้เปรียบเทียบกับประหยัดงบประมาณจริงหรือไม่

๕. ควรบริหารจัดการในการใช้ช่างซ่อมในแต่ละชั้น ให้มีความคุ้นเคยกับการซ่อมบำรุงกับยุทธโปกรณ์ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถซ่อมบำรุงได้ เมื่อเกิดสถานการณ์การรบ

๖. ควรบริหารจัดการกับชิ้นส่วนอะไหล่ที่ได้ถอดเปลี่ยนภายหลังการซ่อม ซึ่งต้องส่งคืนให้กับหน่วยทหาร เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษาการจัดการยุทธโปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ ในครั้งนี้ถึงแม้ผู้วิจัยจะหาแนวทางดังกล่าว แต่ผู้วิจัยยังพบสิ่งที่น่าสนใจในประเด็นอื่นๆ ที่น่าศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

๑. ระบบการควบคุมตรวจสอบการซ่อมบำรุงในกรณีที่ต้องมีการถอดเปลี่ยนชิ้นส่วนหรืออะไหล่ ว่ามีการถอดเปลี่ยนจริงหรือไม่หรือว่าเป็นการซ่อมแก้ไข ซึ่งในระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ OPEN END จะเป็นการถอดเปลี่ยนชิ้นส่วนซ่อมเท่านั้น

๒. ระบบการควบคุมและการตรวจสอบการรายงานสภาพของยุทธโปกรณ์ตามวงรอบในการปรนนิบัติบำรุงตามวงรอบและการซ่อมบำรุงกรณียุทธโปกรณ์ชำรุดเสียหาย โดยจะต้องหา ระบบการควบคุมและตรวจสอบที่มีความเข้มข้น โดยจะต้องทำให้รู้ได้ว่าการปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุงจริงหรือไม่จริง

๓. กรณีนี้ยอมรับหรือต้องใช้การส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์แบบ OPEN END กองทัพบกควรจะต้องมีระเบียบ/คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง สามารถบังคับใช้ได้ในภาพรวม เพื่อให้เป็นรูปแบบและมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด

๔.กรณียุทธโศปกรณ์ที่เป็นอาวุธปืน การส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ OPEN
END จะมีความเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยมองเห็นว่าเป็นเรื่องของความปลอดภัยและความมั่นคงของ
ประเทศ ถ้าในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

วิชาบริการสรรพาวุธ . เรื่อง การดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุงระดับหน่วย กรุงเทพฯ :

รร.สพ.สพ.ทบ. , 2535 หน้า ๑-๑๕

วิชาบริการสรรพาวุธ . เรื่อง หลักการซ่อมบำรุง (กรุงเทพฯ : รร.สพ.สพ.ทบ. , 2535 หน้า ๑-๒๐

วิชาบริการสรรพาวุธ . เรื่อง การปฏิบัติทางการสนับสนุนของหน่วย สพ./สต. กรุงเทพฯ :

รร.สพ.สพ.ทบ. , 2535 หน้า ๑-๔๘

ปรีชา จำปารัตน์ และ ไพศาล ชัยมงคล . การบริหารพัสดุ ทฤษฎีและปฏิบัติ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช , 2526

สมปราชญ์ จอมเทศ . การบริหารและการจัดการ . หน้า ๒๖-๒๗

สุมานา อยู่โพธิ์ . การจัดซื้อและการบริหารพัสดุ . กรุงเทพฯ : บริษัท บิกโพรเพรส จำกัด , ๒๕๔๔

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พิชณุตม์ เงินแถบ, พันเอก “การปรับปรุงประสิทธิภาพ ระบบส่งกำลังบำรุง กรณีศึกษาการส่งกำลัง

สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๒-๔ สายสรรพาวุธ“ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล , วิทยาลัยการทัพบก ,

๒๕๕๗) หน้า ๒

เวชกร เลียงถนอม , พันเอก “แนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดหาของกรมฝ่ายยุทธบริการ

กองทัพบก” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล , วิทยาลัยการทัพบก , ๒๕๕๗

ภาษาต่างประเทศ

Hand book 77-1 Preventive Maintenance for Equipment , Directorate for international

logistice , USADCJ APO Sanfrancisco 96343 ,1969

Hand book 77-2 Organnizational Manager' Handbook on maintenance and inspection ,

international logistics Directorate , DCSLOG APO Sanfrancisco 96558 ,1970

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายนามผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ที่ให้การสัมภาษณ์

ผู้บังคับบัญชา	ตำแหน่ง	สัมภาษณ์เมื่อ
(ผู้บริหารระดับสูง)		
1. พลโท ธานี วุฒิปานิช	เจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบก	1 มิ.ย. 58
2. ขาดิชาตพัณณ์ สุคนธ์สิงห์	รองเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบก	2 มิ.ย. 58
3. พลตรี อาวุธ เอมวงศ์	รองเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก กรมสรรพาวุธทหารบก	2 มิ.ย. 58
4. พลตรี ขนบ พัฒนเจริญ	ผู้บัญชาการศูนย์ซ่อมสร้างยุทโธปกรณ์ สายสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก	2 มิ.ย. 58
5. พลตรี ชาญชิต พนมสารนรินทร์	ผู้บัญชาการศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก	3 มิ.ย. 58
(ผู้บริหารระดับกลาง)		
6. พันเอก ดำรง สุทธิชาญบัญชา	ผู้อำนวยการกองส่งกำลัง กรมสรรพาวุธทหารบก	3 มิ.ย. 58
7. พันเอก รัชพล ประดับวงษ์	รองผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน ศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก	5 มิ.ย. 58
8. พันเอก ธีรพร ขวัญแย้ม	รองผู้อำนวยการกองส่งกำลัง กรมสรรพาวุธทหารบก	5 มิ.ย. 58
9. พันเอก มังกร วานเครือ	ผู้อำนวยการกองคลังยุทโธปกรณ์	5 . . 58
10.		5 . . 58

11.		9 . . 58
12.		9 . . 58
13.		9 . . 58
14.		9 . . 58
15.		11 . . 58
16.		11 . . 58
(ผู้ปฏิบัติ)		
17.		11 มี.ย. 58
		9
18.		12 . . 58
		2
19.	⋮ ⋮	12 มี.ย. 58
		i
20.		17 . . 58
		2
21.		17 . . 58

ผนวก ข
แบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวคำถาม

. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่เห
ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารระดับสูง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานของ

()

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษา การจัดหายุทโธปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ

.....

คำชี้แจง

57

พ.อ.ศักดิ์ ศิริรัตน์ ตำแหน่ง รอง ผบ.รร.สพ.สพ.ทบ. ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์

จึงขอความกรุณาทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง ซึ่งคำตอบนี้

แบบสัมภาษณ์เฉพาะตอนที่ 2 และ 3

- 1. 1
- 2. ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการจัดหา การส่งกำลังและซ่อมบำรุง
- 3. ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้อง และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

..... / ()

- 1. () ()
- 2. () 31-35 ปี () 36-40 ปี
() 41-45 ปี () 46-50 ปี
() มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป
- 3.
- 4. () ()
() ()

5.

- 1-15 6-10 ปี
- 11-15 ปี 16-20 ปี
- 21-25 ปี มากกว่า 25 ปี
-

6.

- 1-15 6-10
- 11-15 16-20
- 21-25 25
-

7.

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการจัดหา การส่งกำลัง และซ่อมบำรุง

1.

1.1

(1.2)

.....

.....

.....

.....

1.2 ขั้นตอนการจัดหายุทโธปกรณ์ดังกล่าวในข้อ 1.1 ท่านสามารถกำหนดเงื่อนไขความ

ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2

2.1 ท่านเห็นด้วยกับระเบียบ/คำสั่งการส่งกำลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

PLL,ASL

.....
.....
.....
.....

2.2

.....
.....
.....
.....

3

3.1 ท่านเห็นด้วยกับระเบียบ/คำสั่งการซ่อมบำรุงที่ใช้ในปัจจุบัน
แบ่งชั้นการซ่อมบำรุง 5 ชั้น 4 ระดับ

.....
.....
.....
.....

3.2 ท่านคิดว่าการซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์จากกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของประเทศ
()

.....
.....
.....
.....

4

OPEN END

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ปัญหาข้อขัดข้อง และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พันเอก ศักดา ศิริรัตน์
วันเดือนปีเกิด	๑ กรกฎาคม ๒๕๐๒
การศึกษา	โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๘ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ ๒๕
ประวัติการทำงาน	- ผู้อำนวยการกองการศึกษา โรงเรียนทหารสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก - ผู้อำนวยการกองโรงงานช่างแสง ศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก - รองผู้บัญชาการศูนย์อุตสาหกรรมสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการ โรงเรียนทหารสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก
รางวัลและผลงานดีเด่น	-รางวัลชมเชยสิ่งประดิษฐ์ทางทหารปี ๕๕ “อุปกรณ์เก็บปลอกกระสุน” -รางวัลรองลำดับที่ ๑ สิ่งประดิษฐ์ทางทหาร ปี ๕๖ “ชุดอุปกรณ์ขาห้อย สำหรับ ปก.๑๘ (MAG 58)” -รางวัลรองลำดับที่ ๒ สิ่งประดิษฐ์ทางทหาร ปี ๕๖ “แท่นปืน ค.อัด โนมัติ ขนาด ๔๐ มม. ติดตั้ง บน รถบ.๔x๔” -รางวัลรองชมเชย สิ่งประดิษฐ์ทางทหาร ปี ๕๖ “ปืนลูกซองพก” -รางวัลรองชมเชย สิ่งประดิษฐ์ทางทหาร ปี ๕๗ “ป้อมปืนอิเล็กทรอนิกส์”

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง	การศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุง กรณีศึกษา การจัดหา ยุทโธปกรณ์ใหม่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯ
ผู้วิจัย	พ.อ.ศักดา ศิริรัตน์ หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗
ตำแหน่ง	รองผู้บัญชาการ โรงเรียนทหารสรรพาวุธ กรมสรรพาวุธทหารบก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1. การช่วยเหลือทางทหารภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จากประเทศสหรัฐอเมริกา
2. โครงการความช่วยเหลือทางทหาร เรียกว่า MAP (Military Assistance Programs) การดำเนินการยึดถือตามหลักการ และมาตรฐานของกองทัพสหรัฐฯ ตั้งแต่ขั้นการกำหนดความต้องการในการส่งกำลัง การซ่อมบำรุง อีกทั้ง ขั้นการจำหน่ายชิ้นส่วนซ่อมหรือยุทโธปกรณ์
3. แต่เมื่อโครงการ MAP สิ้นสุดลงในปี ๒๕๑๘ กองทัพบกไทยต้องดำเนินการจัดซื้อ ยุทโธปกรณ์ ตลอดจนชิ้นส่วนต่างๆด้วยงบประมาณของกองทัพเอง
4. FMS (Foreign Military Sales) ซึ่งประเทศสหรัฐฯ ถือว่าระบบ FMS เป็นเครื่องมือ ในการช่วยเหลือมิตรประเทศได้ด้วยระบบความมั่นคง (Security Assistance)
5. ต่อมากองทัพบกไทยได้พิจารณาจัดซื้อยุทโธปกรณ์ จากประเทศอื่นๆ นอกเหนือจาก ประเทศสหรัฐฯ เช่น อังกฤษ, เยอรมัน, สวีเดน, จีน และยูเครน เป็นต้น ทำให้ยุทโธปกรณ์มีความ หลากหลายมากแบบมารายการ
6. โดยเฉพาะประเทศที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงตามระบบของ ประเทศสหรัฐฯ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ที่ ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่เหมาะสมกับยุทโธปกรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ที่จัดหามาใช้ประจำการในกองทัพบกไทยจากกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ยึดตามหลักนิยม การส่งกำลัง และซ่อมบำรุงของประเทศสหรัฐฯ

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

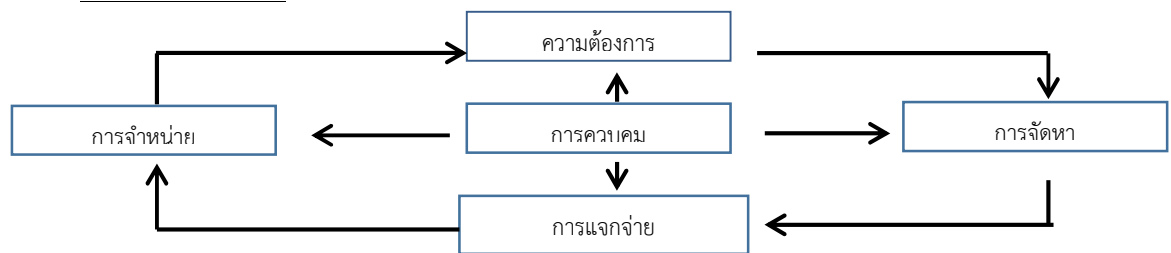
1.1 ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคกับการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ใน กลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

1.2 ทำให้ทราบแนวทางหรือวิธีการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ในกลุ่ม ประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

1.3 ผลการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการกำหนดหลักการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศอื่นๆ ที่ไม่ได้ใช้หลักนิยมแบบกองทัพสหรัฐฯ

2. แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการส่งกำลังและซ่อมบำรุงโดยทั่วไปของกองทัพบก และระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง วงรอบการส่งกำลัง

2.1 การซ่อมบำรุง

หลักการซ่อมบำรุง โดยแบ่งประเภทการซ่อมบำรุง 4 ประเภท ได้แก่ การซ่อม บำรุง ระดับหน่วย , การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง , การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป , การซ่อมบำรุงระดับคลัง
ชั้นการซ่อมบำรุง โดยแบ่งชั้นการซ่อมบำรุง 5 ชั้น ได้แก่

1. การซ่อมบำรุงระดับหน่วย ชั้น 1 และ 2
2. การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง ชั้น 3 และ 4 อย่างจำกัด
3. การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป ชั้น 4
4. การซ่อมบำรุงระดับคลัง ชั้น 5

2.2 หลักการจัดหา

- 1.การจัดหาแบบ FMS
- 2.การขายทางทหารแก่ต่างประเทศ Foreign Military Sales : FMS
- 3.การจัดหาแบบ Open end

การปฏิบัติการสนับสนุนของหน่วย

- 4.บทบาทและหน้าที่ของเหล่าทหารสรรพาวุธ

- 5.ทางได้มาซึ่งยุทธวิธีอุปกรณ์สำหรับกองทัพบกในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 6.การจัดหน่วยรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก
- 7.การจัดหน่วยและการสนับสนุนทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์

2.3 หลักการบริหารงาน

การนำทรัพยากรทางการบริหาร (4 m) ได้แก่ คน , เงิน , วัสดุ และ การบริหารจัดการ มาจัดระบบให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จตามแผนงาน/โครงการขององค์การ

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนตามหัวข้อ คือ วิธีการวิจัย , ผู้ให้ข้อมูล (ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง) , เครื่องมือวิจัยและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ , การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ และการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งทุติยภูมิ , การวิเคราะห์ข้อมูล , สรุป

วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ รายงาน สิ่งตีพิมพ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคล ที่เกี่ยวข้อง และนำมาประมวลนำเสนอ ก่อนที่จะวิเคราะห์ พร้อมข้อเสนอแนะโดยวิธีรายงาน 2 วิธี คือ

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Research) ที่ได้จากระเบียบคำสั่ง ผลการสัมมนา วิชาการของเหล่าทหารสรรพาวุธ เอกสารรายงานทางหน่วยงานที่รับผิดชอบ และเอกสารทางวิชาการ
2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interviewing) หรือ (Group Interviewing) ในประเด็นที่ต้องการศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังและซ่อมบำรุง โดยเปิดโอกาสให้ผู้รับการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเต็มที่

ผู้ให้ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจง กับบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารตำรา ระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interviewing) ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบ และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group interviewing) เจ้าหน้าที่จัดหา,หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ, หัวหน้าฝ่ายจัดหา, หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง ดังนี้

- ผู้บังคับบัญชา (จก.สพ.ทบ. หรือ รอง จก.สพ.ทบ.) จำนวน 1 นาย

- เจ้าหน้าที่ในการจัดหา,หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ, หัวหน้าฝ่ายจัดหา, หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังและซ่อมบำรุง จำนวนหน่วยละ 1 นาย

เครื่องมือวิจัยและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างฯ เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา สาเหตุ และปัญหาของการส่งกำลังฯ และซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ที่จัดหาเข้ามาใช้ในราชการจากกลุ่มประเทศต่างๆ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหา เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือฯ โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสาร ระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลดิบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ และการจดบันทึกจากการพูดคุยสำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงนั้น โดยเริ่มจากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ฯ โดยเริ่มแรกจะไม่กล่าวถึงรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ศึกษามาได้ เพราะเกรงว่าจะเป็นการชี้นำความคิดของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูง แต่จะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่างๆตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงร่างไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงแต่ละท่านก็จะมีข้อมูล และมุมมองที่แตกต่างกันไป และเมื่อจบการสัมภาษณ์แล้วจะได้กล่าวรายละเอียดของงานวิจัยที่ได้ศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลมา

ใช้การเก็บข้อมูล จากเอกสาร ระเบียบคำสั่งข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา โดยละเอียด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

รายงานผลที่ได้ในรูปแบบพรรณนารายกรณี โดยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา และอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ร่วมวิเคราะห์คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการถอดเทปสัมภาษณ์ และตรวจสอบเนื้อหาการสัมภาษณ์โดยอ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดเปรียบเทียบกับบทสัมภาษณ์ซ้ำหลายรอบ และนำเนื้อหาที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์หาข้อสรุปก่อนนำลงในรายงานการวิจัย โดยจะรายงานเรียงตามข้อคำถาม ซึ่งเป็นแนวคิดของคำตอบแต่ละท่าน

เมื่อได้ข้อมูลตามกระบวนการแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการตีความ แยกมูลเหตุปัจจัยของปัญหาที่เกิดขึ้น

โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงบริบทของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเสนอแนะหารูปแบบ และแนวทางที่มีความเป็นไปได้สูงสุดในการหาแนวทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ฯ โดยใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดผล และประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ฯ ดังกล่าว

การสรุปและการรายงานผลการศึกษา

ใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ระเบียบคำสั่ง ข้อบังคับ ผลการสัมมนาทางวิชาการของเหล่า เอกสารการรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบ นโยบายของผู้บังคับบัญชา โดยใช้หลักการทางวิชาการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลการสัมภาษณ์ โดยคำนึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งกำลัง และซ่อมบำรุง ได้แก่ ความหลากหลายของยุทโธปกรณ์ จึงต้องทำให้มีการสะสมในส่วนของยุทโธปกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่ , เนื่องมาจากงบประมาณที่จำกัด , การสะสมชิ้นส่วนซ่อม PLL,ASL

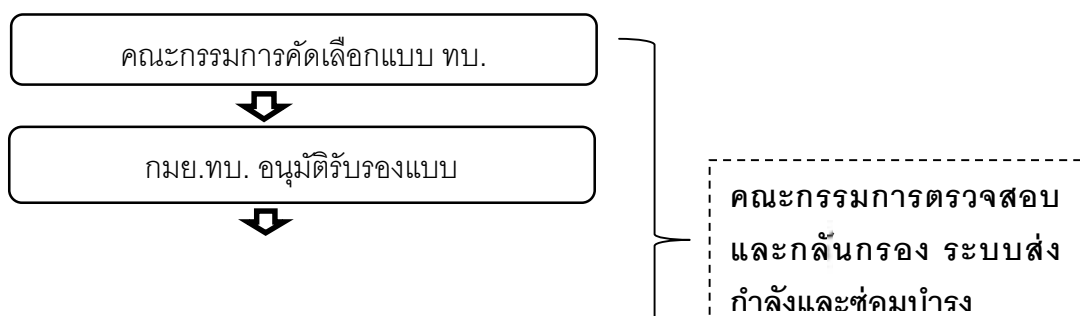
แนวทางในการแก้ปัญหา

ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์แบบ (open end) เป็นระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณ และวงเงินขึ้นอยู่กับการชำระคืนภายใต้งบประมาณที่ได้รับ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ โดยจะทำให้ได้ประโยชน์ดังนี้

- 1.สามารถนำยุทโธปกรณ์เข้ารับการซ่อมได้ที่ศูนย์บริการทั่วประเทศ
- 2.สามารถแก้ปัญหา สป.คกงคลังของ ทบ. (ลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ PLL, ASL)
- 3.ความรวดเร็ว
- 4.แก้ปัญหาการงดใช้งานเป็นเวลานาน

ดังนั้นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การส่งกำลังและซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ฯ ดังกล่าวควรจะต้องกำหนดหรือแจ้งรายละเอียดในขั้นตอนของการจัดทำในรูปของคณะกรรมการชุดต่างๆ โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบละกลั่นกรองระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อแจ้งให้ผู้ประกอบการหรือประเทศผู้ผลิตว่าระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของ ทบ.ไทย มีลักษณะ การกำหนดในรายละเอียดอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการได้ดังนี้

ขั้นตอนในการจัดหายุทโธปกรณ์มาใช้งาน

สรุป

รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมโดยใช้การบริหารจัดการแบบใหม่ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป โดยใช้ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ open end ที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหา สป. คงคลัง (การประหยัดงบประมาณ) ความรวดเร็ว และความพร้อมของหน่วยได้ โดยประเด็นสำคัญจะต้องจัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนภายใต้กำกับของคณะกรรมการคณะกรรมการตรวจสอบและถ่วงดุล ระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุง เพื่อที่จะกำหนดรายละเอียดต่างๆให้ผู้ประกอบการหรือประเทศผู้ผลิตได้ทราบตรงกับความต้องการของ ทบ. ไทย

ข้อเสนอแนะ

ตามความเห็นของผู้วิจัยฯ การใช้ระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุง แบบ OPEN END กับ ยุทธโธปกรณ์ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่หลักนิยมของประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแม้จะเป็นการประหยัดงบประมาณในการวางระดับชิ้นส่วนซ่อม ตามสถานการณ์การส่งกำลังบำรุงต่างๆ ในแต่ละลำดับ ซึ่งหมายรวมถึงอายุการใช้งานชิ้นส่วนซ่อมต่างๆ ด้วย และใช้ศูนย์บริการต่างๆที่ประจำอยู่ทั่วประเทศในการสนับสนุน แต่ยังคงมีอีกหลายกรณีที่จะต้องเตรียมการและบริหารจัดการรวมถึงการตรวจสอบถึงระบบดังกล่าวมีประโยชน์และเป็นการประหยัดงบประมาณ จริงหรือไม่ โดยมีข้อในการพิจารณาดังนี้

๑. การศึกษา ควรจัดระบบในการส่งกำลังและซ่อมบำรุงกับยุทธโธปกรณ์ดังกล่าว ให้สามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบและคำสั่งฯ ในเรื่องของการส่งกำลังและซ่อมบำรุงของกองทัพบก (ที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลง) เพื่อให้มีความพร้อม หากมีสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ควรจัดให้ช่างในทุกระดับการซ่อมบำรุง มีความรู้ในการซ่อมบำรุงฯ ตามระดับชั้น การซ่อมอย่างจริงจัง สามารถทำการซ่อมบำรุงได้ ถึงจะมีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้กับตัวรถ

๓. ควรศึกษาต่อว่าระบบส่งกำลังและซ่อมบำรุงแบบ OPEN END จะช่วยให้สามารถประหยัดงบประมาณได้จริงหรือไม่ เนื่องจากเป็นการซ่อมบำรุงแบบไม่จำกัดปริมาณและวงเงินต่อคัน ขึ้นอยู่กับการชำรุดภายใต้งบประมาณที่ได้รับ

๔. ควรกำหนดรายละเอียดในการซ่อมบำรุง ราคาชิ้นส่วนซ่อมและค่าแรงในการซ่อมบำรุง เพื่อจะได้เปรียบเทียบว่าประหยัดงบประมาณจริงหรือไม่

๕. ควรบริหารจัดการในการใช้ช่างซ่อมในแต่ละชั้น ให้มีความคุ้นเคยกับการซ่อมบำรุงกับยุทธโธปกรณ์ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถซ่อมบำรุงได้ เมื่อเกิดสถานการณ์การรบ

๖.ควรบริหารจัดการกับชิ้นส่วนอะไหล่ที่ได้ถอดเปลี่ยนภายหลังการซ่อม ซึ่งต้องส่งคืน
ให้กับหน่วยทหาร เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด